

LIETUVOS RESPUBLIKOS
GELEŽINKELIŲ TRANSPORTO EISMO SAUGOS ĮSTATYMO
NR. IX-1905 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26 STRAIPSNIŲ IR
PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 16¹ IR 19¹ STRAIPSNIAIS
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ
KODEKSO 373 IR 377 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ
AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų projektų tikslai ir uždaviniai:

Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatymo Nr. IX-1905 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 13, 15, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 26 straipsnių ir priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 16¹ ir 19¹ straipsniais įstatymo projekto (toliau – Įstatymo projektas) pagrindinis tikslas – įtvirtinti galimybę geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams) individualiai nuspręsti dėl savo darbuotojų, atliekančių geležinkelių transporto eismo saugai (toliau – eismo sauga) užtikrinti svarbias užduotis, išskyrus traukinio mašinistus, mokymo turinio, žinių ir įgūdžių įvertinimo tvarkos.

Vadovaujantis šiuo metu galiojančios redakcijos Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatymo (toliau – GTESĮ) 20 ir 21 straipsnių nuostatomis, geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų)¹ darbuotojai, atliekantys eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, privalo mokytis GTESĮ 23 straipsnio nustatyta tvarka pripažintuose mokymo centruose, išlaikyti egzaminus GTESĮ 22 straipsnio nustatyta tvarka pripažintuose egzaminavimo centruose ir vykdyti veiklą tik įgiję fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą, fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą arba krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovo pažymėjimą. Ši tvarka nebeatitinka Europos Komisijos ir Europos Sąjungos geležinkelių agentūros (toliau – Agentūra) formuojamos liberalesnės eismo saugos aspektu politikos krypties, kai pasitikima geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) sąmoningumu, branda bei gebėjimu nustatyti savo veikloje kylančius pavojus ir priimti sprendimus dėl reikalingų priemonių eismo saugai užtikrinti (angl. *free on risk analysis*).

Reglamentas (ES) Nr. 402/2013² ir Direktyva (ES) 2016/798³ įpareigoja geležinkelių infrastruktūros valdytojus ir geležinkelio įmones (vežėjus) analizuoti ir vertinti savo veiklos rizikas bei teikti nacionalinei eismo saugos institucijai ataskaitas. Kurdami geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemas⁴ (toliau – SVS), geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) ieško geriausių būdų suvaldyti šias rizikas ir įsipareigoja patys imtis reikalingų veiksmų.

---

¹ Pažymėtina, kad GTESĮ 1 straipsnio 3 dalyje geležinkelio įmonėms (vežėjams) yra prilygintos įmonės (juridiniai asmenys, kitos organizacijos, juridinių asmenų, kitų organizacijų filialai), kurios neįgijusios geležinkelio įmonės (vežėjo) licencijos naudojasi geležinkelių infrastruktūra, manevruodamos ir (ar) važiuodamos į geležinkelių infrastruktūros objektų statybos, remonto ir (ar) techninės priežiūros darbų atlikimo vietą ar iš jos, todėl Įstatymo projekte nurodyti reikalavimai geležinkelio įmonėms (vežėjams) yra taikomi ir minėtosioms manevruojančioms įmonėms, išskyrus tuos atvejus, kai Įstatymo projekte nurodyta kitaip. Atitinkamai šio aiškinamojo rašto išaiškinimai dėl geležinkelio įmonėms (vežėjams) taikytino teisinio reguliavimo taikyti ir manevravimo paslaugas teikiančioms įmonėms, išskyrus tuos atvejus, kai aiškinamajame rašte nurodyta kitaip.

² 2013 m. balandžio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 402/2013, kuriuo nustatomas bendrasis saugos būdas, susijęs su pavojaus lygio nustatymu ir pavojaus vertinimu, ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 352/2009, su pakeitimais, padarytais 2013 m. balandžio 30 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 402/2013.

³ 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/798 dėl geležinkelių saugos su pakeitimais, padarytais 2020 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2020/1530.

⁴ Vadovaujantis GTESĮ 2 straipsnio 27 dalimi, 8 straipsnio 3 dalimi ir 9 straipsnio 3 dalimi, SVS – tai priemonių ir procedūrų, kuriomis siekiama užtikrinti, kad šie asmenys veiklą vykdys saugiai, visuma; būtina sąlyga, siekiant įgyti saugos leidimą ar bendrąjį saugos sertifikatą, kuris yra teisėtos geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelio įmonės (vežėjo) (taip pat manevravimo paslaugas teikiančios įmonės) veiklos pagrindas.

Direktyva (ES) 2016/798 ir Reglamentas (ES) 2018/761⁵ įgalina nacionalines eismo saugos institucijas prižiūrėti geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) veiklą ir kontroliuoti, kad jų SVS nurodytos priemonės būtų įgyvendinamos ir rizikos eismo saugai būtų tinkamai suvaldytos.

Reglamento (ES) 2018/762⁶ I ir II priedų 4.2.1 papunktyje nustatyta, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) savo SVS nustato darbuotojų kompetencijų valdymo sistemą, jog darbuotojai, kurių funkcijos yra susijusios su eismo sauga, būtų kompetentingi vykdyti su eismo sauga susijusias užduotis, įskaitant bent jau gebėjimų, kurių reikia šioms užduotims vykdyti, identifikavimą, atrankos principus (būtinąjį išsilavinimo lygį, psichologinį tinkamumą ir fizinį pajėgumą), pradinį mokymą, patirtį ir kvalifikaciją, tęstinį mokymą ir periodinį turimų gebėjimų atnaujinimą, periodinį kompetencijos vertinimą ir psichologinio tinkamumo bei fizinio pajėgumo tikrinimą, siekiant užtikrinti, kad kvalifikacija ir įgūdžiai būtų išlaikomi, taip pat konkretų mokymą, susijusį su atitinkamomis SVS dalimis. Remiantis Reglamento (ES) 2018/762 I ir II priedų 4.2.2 papunkčiu, geležinkelių infrastruktūros valdytojai papildomai savo SVS nustato eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančių darbuotojų, mokymo programą, kuri atitiktų nustatytus darbuotojų kompetencijos reikalavimus ir individualius poreikius, mokymo trukmę ir kvalifikacijos kėlimo mokymo dažnumas būtų tinkami, atsižvelgiant į mokymo tikslus, visų darbuotojų mokymas būtų dokumentuojamas, o mokymo programa – reguliariai peržiūrima, atliekamas jos auditas.

2023 m. rugpjūčio 10 d. priimtame Reglamente (ES) 2023/1693⁷, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/773 dėl Europos Sąjungos geležinkelių sistemos traukinių eismo organizavimo ir valdymo posistemio sąveikos techninės specifikacijos (toliau konsoliduota naujausia reglamento versija – OPE TSS), įtvirtinta, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) savo SVS nurodo eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis ir su eismo sauga susijusias funkcijas bei už jų atlikimą atsakingus darbuotojus, taip pat apibrėžia ir aprašo eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančių darbuotojų mokymo, jų kompetencijos vertinimo ir stebėsenos procedūras ir reikalavimus, išskyrus:

- rengimo, tinkamumo ir sertifikavimo reikalavimus traukinio mašinistams (šie reikalavimai nustatyti Direktyvoje 2007/59/EB⁸ ir atitinkamai GTESĮ V skyriuje),
- profesinės kvalifikacijos reikalavimus traukinius lydintiems darbuotojams (reikalavimai nustatyti OPE TSS F priedėlyje),
- profesinės kvalifikacijos reikalavimus traukinių parangą atliekantiems darbuotojams (reikalavimai nustatyti OPE TSS G priedėlyje)⁹.

Kitaip tariant, pasak Agentūros¹⁰, *geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) turi išimtinę teisę ir pareigą nuspręsti dėl išsamesnio su eismo sauga susijusių užduočių turinio, kadangi jis labai priklauso nuo kiekvienos įmonės veiklos specifikos ir kiekvienos įmonės identifikuotų rizikų. <...> Kompetencijų klausimas yra viena pagrindinių kiekvieno geležinkelių infrastruktūros valdytojo ir geležinkelio įmonės (vežėjo), veikiančių Europos geležinkelių*

⁵ 2018 m. vasario 16 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2018/761, kuriuo nustatomi nacionalinių saugos institucijų, pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/798 išdavusių bendrą saugos sertifikatą arba saugos leidimą, vykdomos priežiūros bendrieji saugos būdai ir panaikinamas Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1077/2012, su pakeitimais, padarytais 2020 m. gegužės 12 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2020/782.

⁶ 2018 m. kovo 8 d. Europos Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2018/762, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/798 nustatomi su saugos valdymo sistemų reikalavimais susiję bendrieji saugos būdai ir panaikinami Komisijos reglamentai (ES) Nr. 1158/2010 ir (ES) Nr. 1169/2010, su pakeitimais, padarytais 2020 m. birželio 12 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2020/782.

⁷ 2023 m. rugpjūčio 10 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2023/1693, kuriuo iš dalies keičiamas Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/773 dėl Europos Sąjungos geležinkelių sistemos traukinių eismo organizavimo ir valdymo posistemio sąveikos techninės specifikacijos.

⁸ 2007 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2007/59/EB dėl traukinio mašinistų, valdančių lokomotyvus ir traukinius geležinkelių sistemoje Bendrijos teritorijoje, sertifikavimo su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2019 m. balandžio 5 d. Europos Komisijos direktyva 2019/554/ES.

⁹ Pagal OPE TSS priedo 4.2.1.1 punktą.

¹⁰ 2022 m. lapkričio 23 d. Opinion ERA/OPI/2022-11 of the European Union Agency for Railways for Lithuania regarding two adopted rules setting requirements for staff executing safety-critical tasks, 4 psl.

erdvėje, atsakomybių ir jis turi būti išspręstas kiekvienos įmonės SVS, kadangi tinkamas rizikų identifikavimas ir valdymas yra ypatingai svarbus, siekiant užtikrinti eismo saugą. Pagaliau SVS tikslas – užtikrinti, kad geležinkelio įmonės (vežėjai) ir geležinkelių infrastruktūros valdytojai saugiai pasiektų savo veiklos tikslus. Jie atsako už tai, kaip yra pasiekti atitinkamo eismo saugos lygio tikslai. Geležinkelio įmonės (vežėjai) ir geležinkelių infrastruktūros valdytojai nustato savo veiklos tikslus ir valdo savo veiklos riziką, todėl jie ir turėtų bendrai prisiimti atsakomybę už saugą savo veiklos vykdymą“¹¹.

Remiantis GTESĮ 20 straipsnio 4 dalimi, 16 dalimi, Geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemų reikalavimų aprašo¹² 11.4 papunkčiu, 11.20 papunkčiu, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) įpareigoti savo SVS taip pat nurodyti konkrečias savo darbuotojų (kurių darbas tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu) pareigybes, šių darbuotojų mokymo programas ir sistemas, kurios padėtų užtikrinti ir ugdyti jų darbuotojų kompetenciją ir gebėjimą atlikti atitinkamas užduotis, įskaitant jų fizinį ir psichologinį parengtumą; geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) atsako už savo darbuotojų mokymą nediskriminuojant, mokymų lygį ir pakankamą kvalifikaciją. Vis dėlto, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai), nustatydami savo darbuotojų mokymo, žinių ir įgūdžių vertinimo tvarką, ją privalo suderinti su GTESĮ įtvirtintais reikalavimais, kurie keliama fizinių asmenų, kurių darbas tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, arba krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų mokymui ir egzaminavimui.

Agentūra, Reglamento (ES) 2016/796¹³ 27 straipsnyje nustatyta tvarka įvertinusi notifikuotas Lietuvos nacionalines eismo saugos taisykles, tarp jų ir GTESĮ 20 ir 21 straipsnių nuostatas bei jas įgyvendinančius poįstatyminius teisės aktus, 2022 m. Lietuvai skirtoje nuomonėje¹⁴ nurodė, kad Lietuvos teisės aktuose nustatytas geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančių darbuotojų mokymų, jų žinių ir įgūdžių vertinimo teisinis reglamentavimas neatitinka naujausių Europos Sąjungos teisės aktų reikalavimų, nepaisant aplinkybės, jog formaliai Reglamento (ES) 2019/773¹⁵ I priedėlio nuostatos leido nustatyti atitinkamas nacionalines taisykles.

Pažymėtina, kad Reglamento (ES) 2023/1693 I priedėlyje iš neišspręstų klausimų sąrašo yra išbrauktas klausimas „<Profesinė kompetencija> — Darbuotojai, atliekantys saugai svarbias užduotis, išskyrus traukinių mašinistus“, kuriuo buvo grindžiamas Lietuvos teisės aktuose įtvirtintas *geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojų* – fizinių asmenų, kurių darbas tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, arba krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų mokymo turinio, žinių ir įgūdžių įvertinimo teisinis reguliavimas, todėl, siekiant užtikrinti tinkamą Reglamento (ES) 2018/762 ir OPE TSS nuostatų įgyvendinimą, būtina pakeisti Lietuvos nacionalines eismo saugos taisykles, visų pirma, GTESĮ.

Pastebėtina, kad nacionalinę eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančių darbuotojų akreditavimo sistemą teisės aktuose yra nustatčiusios Prancūzija, Belgija, Austrija, Lenkija, Latvija, Graikija, Vengrija, Ispanija, Rumunija, Suomija¹⁶, perkeldamos Direktyvą

¹¹ *Ibidem*, 5 psl.

¹² Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymas Nr. 3-297 „Dėl Geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemų reikalavimų aprašo patvirtinimo“.

¹³ 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/796 dėl Europos Sąjungos geležinkelių agentūros ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 881/2004.

¹⁴ *Ibidem*, 10 psl.; Agentūros nuomonė parengta Reglamento (ES) 2016/796 26 straipsnyje nustatyta tvarka.

¹⁵ 2019 m. gegužės 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/773 dėl Europos Sąjungos geležinkelių sistemos traukinių eismo organizavimo ir valdymo posisteminio sąveikos techninės specifikacijos, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2012/757/ES, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2021 m. gruodžio 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2021/2238, redakcija.

¹⁶ Pavyzdžiui, Rumunijoje asmenys, atliekantys eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, mokosi valstybės akredituotuose mokymo centruose, laiko egzaminus egzaminavimo centruose ir įgyja eismo saugos institucijos išduodamus pažymėjimus. Lenkijoje, Austrijoje pažymėjimus išduoda darbdaviai, Prancūzijoje – darbdaviai arba mokymo organizacijos, tačiau teisės aktai nustato reikalavimus kvalifikacijai arba mokymų turiniui. Kaip ir Lietuva, šios šalys privalės suderinti nacionalinių teisės aktų nuostatas su Reglamento (ES) 2023/1693 nuostatomis. Suomija,

2007/59/EB, kuri nustatė traukinio mašinistų sertifikavimo sistemą. Tačiau ilgainiui Europos Sąjungoje prieita prie išvados, kad nacionalinės eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančių darbuotojų akreditavimo sistemos neskatina geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) prisiimti atsakomybės už savo darbuotojų tinkamą kvalifikaciją, yra pernelyg nelanksios, kadangi neleidžia atsižvelgti į konkrečios įmonės veiklos specifiką ir jos darbuotojų poreikius bei sukelia kliūčių patekti į rinką įmonėms, kurios siekia vykdyti veiklą ne vienoje Europos Sąjungos valstybėje narėje.

Be to, Įstatymo projektu, reaguojant į 2022 m. pabaigoje įvykusį skaudų įvykį, kai gelbėdamas kontaktinio geležinkelio tinklo elektra nutrenktą asmenį mirtinai susižalojo paramedikas, siekiama patikslinti GTESĮ 13 straipsnyje nustatytas sąlygas asmenims, kurie pageidauja atlikti tam tikrus vienkartinio pobūdžio darbus pavojingoje geležinkelio zonoje. Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti nuostatas, kad nenuolatinio pobūdžio veiklą pavojingoje geležinkelio zonoje¹⁷ asmenys gali vykdyti, tik apie planuojamą buvimą pavojingoje geležinkelio zonoje iki atvykimo į pavojingą geležinkelio zoną pranešę geležinkelių infrastruktūros valdytojui, taip pat Įstatymo projektu nustatomas įpareigojimas nenuolatinio pobūdžio veiklą pavojingoje geležinkelio zonoje vykdantiems asmenims (pavyzdžiui, teisėsaugos pareigūnams, ugniagesiams gelbėtojams, greitosios medicinos pagalbos personalui, eismo saugos institucijos valstybės tarnautojams ir darbuotojams ir pan.) užtikrinti saugų teisėtai gautų pavedimų ar teisės aktuose nustatytų funkcijų vykdymą šiems asmenims būnant pavojingoje geležinkelio zonoje.

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 373 ir 377 straipsnių pakeitimo įstatymo projektu (toliau – ANK projektas) siekiama suderinti Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse (toliau – ANK) vartojamas sąvokas su Įstatymo projekte vartojamomis sąvokomis.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai:

Įstatymų projektų iniciatorė – Susisiekimo ministerija.

Įstatymų projektus parengė Susisiekimo ministerijos Vandens ir geležinkelių transporto politikos grupės (grupės vadovas – Vidmantas Tamulis, tel. +370 680 40669, el. paštas vidmantas.tamulis@sumin.lt) vyresnioji patarėja Jurgita Norkienė (tel. +370 607 97788, el. paštas jurgita.norkiene@sumin.lt).

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai:

3.1. Dėl asmenų, atliekančių eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, mokymo ir vertinimo teisinio reglamentavimo

3.1.1. Dėl asmenų, kurių darbas tiesiogiai ar netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, mokymo ir vertinimo teisinio reglamentavimo

Vadovaujantis GTESĮ 20 straipsnio 1 dalimi, visi fiziniai asmenys, kurie pageidauja dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, t. y. nepriklausomai nuo to, ar jie planuoja, ar jau dirba geležinkelių infrastruktūros valdytojo įmonėje, geležinkelio įmonės (vežėjo) įmonėje, minėtųjų įmonių rangovo įmonėje ar bet kurio kito GTESĮ 3 straipsnio 1 dalyje nurodyto subjekto, kuris gali turėti įtakos saugiam geležinkelių eksploatavimui, įmonėje, turi įgyti fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą arba fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą, kuris galioja neterminuotai.

Slovėnija, Latvija jau yra atsisakiusios atitinkamo nacionalinio teisinio reguliavimo. Vokietija ir Švedija niekada neakreditavo eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančių darbuotojų.

¹⁷ Vadovaujantis GTESĮ 2 straipsnio 43 dalimi, pavojingoji geležinkelio zona – zona, kuri tęsiasi 2,5 m į abi puses nuo kraštinių kelių kraštinių bėgių galvučių išorinių briaunų, arba zona, kuri tęsiasi nuo kraštinių kelių kraštinių bėgių galvučių išorinių briaunų iki asmenų prieigą prie geležinkelio kelio ribojančių techninių priemonių.

Remiantis GTESĮ 20 straipsnio 2 dalimi ir Fizinių asmenų, pageidaujančių dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, žinių tikrinimo tvarkos aprašo¹⁸ 2 punktu, laikoma, kad fiziniai asmenys dirba darbą, tiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, jeigu jų funkcijos tiesiogiai susijusios su dalyvavimu geležinkelių transporto eisme, – apima vadovavimą geležinkelių transporto eismui, jo tvarkymą ir (ar) užtikrinimą, ir jeigu jų sveikatos būklės pablogėjimas gali turėti neigiamą įtaką eismo saugai. Taigi, darbą, tiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, dirba asmenys, kurie tiesiogiai vadovauja, tvarko ir (ar) užtikrina manevrų ir (ar) traukinių eismą, arba yra lokomotyvo brigados nariai, išskyrus traukinio mašinistus (kadangi jiems taikomi griežtesni reikalavimai ir jų veiklos sąlygos yra reglamentuotos atskirai, GTESĮ V skyriuje). Fiziniai asmenys, kurių funkcijos yra susijusios su geležinkelių transporto eismu, tačiau jie tiesiogiai nedalyvauja geležinkelių transporto eisme, ir kurių sveikatos būklės pablogėjimas neturi neigiamos įtakos eismo saugai, laikomi dirbančiais darbą, netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, tai yra asmenys, atsakingi už eismo saugos valdymo sistemų įgyvendinimą, ir asmenys, kurie dirba pavojingojoje geležinkelio zonoje.

Pastebėtina, kad asmenys, kurie tiesiogiai vadovauja, tvarko ir (ar) užtikrina manevrų ir (ar) traukinių eismą, lokomotyvo brigados nariai ir asmenys, atsakingi už SVS įgyvendinimą, yra geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojai. Asmenys, dirbantys pavojingojoje geležinkelio zonoje, neretai dirba ne geležinkelių infrastruktūros valdytojų įmonėse ar geležinkelio įmonių (vežėjų) įmonėse, pavyzdžiui, Geležinkelio statinių techninės priežiūros taisyklėse¹⁹ nurodytas geležinkelio statinių techninis priežiūrėtojas gali būti geležinkelių infrastruktūros valdytojo darbuotojas arba geležinkelio statinių techninės priežiūros paslaugas teikiančios įmonės darbuotojas. Bet kuriuo atveju šis asmuo dirba pavojingojoje geležinkelio zonoje, atlikdamas geležinkelio statinių stebėseną ir apžiūras.

Vadovaujantis Fizinių asmenų, pageidaujančių dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, žinių tikrinimo tvarkos aprašo 3 punktu, asmenys, turintys pažymėjimą, patvirtinantį, kad asmuo turi teisę dirbti darbą, tiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, taip pat gali dirbti darbą, netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu.

GTESĮ 20 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatyta, kad dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, leidžiama ne jaunesniems kaip 18 metų fiziniams asmenims, o fiziniams asmenims, kurie pageidauja dirbti darbą, tiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, dar būtina prieš įsidarbinant pasitikrinti sveikatą, o dirbant tikrintis ją periodiškai. Sveikatos patikras, vadovaudamasis Traukinio mašinistų ir darbuotojų, atliekančių eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, sveikatos tikrinimo tvarkos aprašu²⁰, atlieka gydytojas, turintis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka išduotą galiojančią licenciją, o psichinę sveikatą papildomai įvertina psichologas ir gydytojas psichiatras GTESĮ 24 straipsnio nustatyta tvarka.

Fizinių asmenų, pageidaujančių dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, egzaminus organizuoja, jų žinias tikrina ir pažymėjimus išduoda GTESĮ 22 straipsnio 1 dalyje nurodytas egzaminavimo centras (GTESĮ 20 straipsnio 6 dalis). Fizinio asmens, pageidaujančio gauti fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą, egzaminavimo metu patikrinamos ir įvertinamos žinios apie Techninio geležinkelių naudojimo nuostatų, Geležinkelių transporto eismo signalizacijos taisyklių ir Geležinkelių transporto eismo taisyklių reikalavimus. Fizinio asmens, pageidaujančio gauti fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą, egzaminavimo metu patikrinamos ir įvertinamos žinios apie Fizinių asmenų, pageidaujančių dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, žinių tikrinimo tvarkos

¹⁸ Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 2BE-420 „Dėl Fizinių asmenų, pageidaujančių dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, žinių tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

¹⁹ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2015 m. kovo 6 d. įsakymas Nr. 3-88(1.5 E) „Dėl Geležinkelio statinių techninės priežiūros taisyklių patvirtinimo“.

²⁰ Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. gegužės 31 d. įsakymas Nr. 301 „Dėl profilaktinių sveikatos tikrinimų sveikatos priežiūros įstaigose“.

aprašė nurodytus techninio geležinkelių naudojimo nuostatų, geležinkelių transporto eismo signalizacijos taisyklių ir geležinkelių transporto eismo taisyklių, reikalavimus, susijusius su darbu, kuris netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu (GTESĮ 20 straipsnio 9 dalis).

Egzaminų vykdymo ir pažymėjimų išdavimo tvarka yra nustatyta GTESĮ 20 straipsnio 1, 7–10 dalyse ir Fizinių asmenų, pageidaujančių dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, žinių tikrinimo tvarkos apraše.

Vadovaujantis GTESĮ 20 straipsnio 11 ir 12 dalimis, 23 straipsnio 1 dalimi, kas 3 metus nuo pažymėjimo išdavimo dienos fiziniai asmenys, kurių darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, privalo išklausti GTESĮ 23 straipsnio 1 dalyje nurodytame mokymų centre 16 valandų trukmės mokymus, o fiziniai asmenys, kurių darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, – 8 valandų trukmės mokymus, susijusius su geležinkelių transporto eismo valdymu ir eismo saugos reikalavimais, ir pateikti pažymėjimą išdavusiam egzaminavimo centrui tai patvirtinančius dokumentus. Taigi, asmenys yra įpareigoti visada kreiptis į tą patį egzaminavimo centrą, kuris pirmasis išdavė pažymėjimą, nors Lietuvoje veikia daugiau nei vienas egzaminavimo centras.

Be to, fiziniams asmenims, kurių darbas tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, neišklausiems nurodytų mokymų, pažymėjimą išdavęs egzaminavimo centras, įspėjęs atitinkamą fizinį asmenį apie galimą išduoto pažymėjimo galiojimo sustabdymą prieš 10 darbo dienų, sustabdo išduoto pažymėjimo galiojimą ir nustato 20 darbo dienų terminą pateikti egzaminavimo centrui dalyvavimą mokymuose patvirtinančius dokumentus. Jeigu fizinis asmuo, įgijęs pažymėjimą, per egzaminavimo centro nustatytą terminą nepateikia dalyvavimą mokymuose patvirtinančių dokumentų, egzaminavimo centras panaikina pažymėjimo galiojimą (GTESĮ 20 straipsnio 13 dalis, 14 dalies 1 punktas). Taigi, nors, vadovaujantis GTESĮ 20 straipsnio 1 dalimi, pažymėjimas galioja neterminuotai, *de facto* jis kas trejus metus yra atnaujinamas. Susisiekimo ministerijos žiniomis, kai kurie egzaminavimo centrai nepagrįstai nurodo atitinkamiems asmenims pateikti prašymą atnaujinti pažymėjimo galiojimą.

Eismo saugos institucija yra nustačiusi konkretų minėtųjų mokymų turinį Fizinių asmenų, kurių darbas tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, mokymų turinio apraše²¹.

Pažymėjimų galiojimo sustabdymo, panaikinimo, pažymėjimų pakeitimo ir informacijos apie išduotus pažymėjimus, jų galiojimo sustabdymą, panaikinimą, pažymėjimų pakeitimą paskelbimo tvarka yra nustatyta GTESĮ 20 straipsnio 13–15 dalyse ir 17 dalyje.

3.1.2. *Dėl krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų mokymo ir vertinimo teisinio reglamentavimo*

Vadovaujantis GTESĮ 21 straipsnio 1 ir 2 dalimis, visi fiziniai asmenys, kurie pageidauja vadovauti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbams, t. y. nepriklausomai nuo to, ar jie planuoja dirbti, ar jau dirba geležinkelių infrastruktūros valdytojo, geležinkelio įmonės (vežėjo) įmonėje, minėtųjų įmonių rangovo įmonėje ar bet kurio kito GTESĮ 3 straipsnio 1 dalyje nurodyto subjekto, kuris gali turėti įtakos saugiam geležinkelių eksploatavimui, įmonėje, turi įgyti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovo pažymėjimą (toliau šio aiškinamojo rašto 3.1.2 papunktyje – pažymėjimas), kuris galioja neterminuotai.

Fiziniai asmenys, įgiję pažymėjimus, turi teisę vykdyti veiklą savarankiškai (GTESĮ 21 straipsnio 1 dalis).

Fizinių asmenų, pageidaujančių gauti pažymėjimą, egzaminus organizuoja, jų žinias tikrina ir pažymėjimus išduoda GTESĮ 22 straipsnio 1 dalyje nurodytas egzaminavimo centras (GTESĮ 21 straipsnio 4 dalis). Egzaminavimo metu tikrinamos ir vertinamos fizinių asmenų, siekiančių gauti pažymėjimus, žinios apie krovinių vežimo geležinkelių transportu bei krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose taisykles (GTESĮ 21 straipsnio 3 dalis).

²¹ LTSA direktoriaus 2021 m. sausio 22 d. įsakymas Nr. 2BE-28 „Dėl Fizinių asmenų, kurių darbas tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, mokymų turinio aprašo patvirtinimo“.

Egzaminų vykdymo ir pažymėjimų išdavimo tvarka yra nustatyta GTESĮ 21 straipsnio 2–7 dalyse ir Fizinių asmenų, pageidaujančių vykdyti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų funkcijas, žinių tikrinimo tvarkos apraše²².

Remiantis GTESĮ 21 straipsnio 8 ir 9 dalimis, pažymėjimą gavęs fizinis asmuo kas 2 metus nuo pažymėjimo išdavimo dienos privalo išklausti GTESĮ 23 straipsnio 1 dalyje nurodytame mokymų centre 16 valandų trukmės mokymus, susijusius su krovinių vežimo geležinkelių transportu bei krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose taisyklių reikalavimais, ir pateikti pažymėjimą išdavusiam egzaminavimo centrui tai patvirtinančius dokumentus. Vėlgi, asmenys yra įpareigoti visada kreiptis į tą patį egzaminavimo centrą, kuris pirmasis išdavė pažymėjimą.

Jeigu fizinis asmuo neišklauso nurodytų mokymų, pažymėjimą išdavęs egzaminavimo centras, prieš 10 darbo dienų įspėjęs fizinį asmenį apie galimą išduoto pažymėjimo galiojimo sustabdymą, sustabdo išduoto pažymėjimo galiojimą ir nustato 20 darbo dienų terminą pateikti dalyvavimą mokymuose patvirtinančius dokumentus. Jeigu fizinis asmuo, įgijęs pažymėjimą, per egzaminavimo centro nustatytą terminą nepateikia egzaminavimo centrui dalyvavimą mokymuose patvirtinančių dokumentų, egzaminavimo centras panaikina pažymėjimo galiojimą (GTESĮ 21 straipsnio 10 dalies 1 punktą). Taigi, *de facto* pažymėjimas kas dvejus metus turi būti atnaujintas.

Eismo saugos institucija yra nustačiusi Krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų mokymų turinio reikalavimus²³.

Pažymėjimo galiojimo sustabdymo, panaikinimo, pažymėjimų pakeitimo ir informacijos apie išduotus pažymėjimus, jų galiojimo sustabdymą, panaikinimą, pažymėjimų pakeitimą paskelbimo tvarka yra nustatyta GTESĮ 21 straipsnio 9–12 dalyse.

3.1.3. Dėl egzaminavimo ir mokymo centrų veiklos teisinio reglamentavimo

Vadovaujantis GTESĮ 22 straipsnio 1 dalimi ir 23 straipsnio 1 dalimi, asmenys, pageidaujantys egzaminuoti arba mokyti fizinius asmenis, pageidaujančius dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, ir (ar) fizinius asmenis, pageidaujančius atlikti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų funkcijas, turi gauti eismo saugos institucijos išduodamus įgaliojimus egzaminuoti fizinius asmenis, pageidaujančius dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, ir (ar) fizinius asmenis, pageidaujančius atlikti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų funkcijas (toliau šiame skyriuje – įgaliojimai egzaminavimo centrams) arba įgyti teisę mokyti atitinkamus fizinius asmenis (toliau – teisė vykdyti mokymo centro veiklą).

Įgaliojimai egzaminavimo centrams išduodami GTESĮ 22 straipsnyje ir Įgaliojimų egzaminuoti fizinius asmenis, pageidaujančius dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, ir (ar) fizinius asmenis, pageidaujančius atlikti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų funkcijas, išdavimo tvarkos apraše²⁴ nustatyta tvarka.

Teisė vykdyti mokymo centro veiklą suteikiama GTESĮ 23 straipsnyje ir Teisės mokyti fizinius asmenis, kurių darbas tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, ir (ar) krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovus suteikimo tvarkos apraše²⁵ nustatyta tvarka.

Vadovaujantis GTESĮ 22 straipsnio 6 dalies 8 punktu, asmenys, gavę įgaliojimus egzaminavimo centrams, privalo kaupti duomenis apie fizinių asmenų išklaustus mokymus ir užtikrinti, kad šie duomenys būtų neatlygintinai teikiami eismo saugos institucijai. Susisieki-

²² LTSA direktoriaus 2021 m. sausio 27 d. įsakymas Nr. 2BE-30 „Dėl Fizinių asmenų, pageidaujančių vykdyti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų funkcijas, žinių tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

²³ LSTA direktoriaus 2022 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. 2BE-183 „Dėl Krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų mokymų turinio reikalavimų patvirtinimo“.

²⁴ LTSA direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 9 d. įsakymas Nr. 2BE-235 „Dėl Įgaliojimų egzaminuoti fizinius asmenis, pageidaujančius dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, ir (ar) fizinius asmenis, pageidaujančius atlikti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų funkcijas, išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

²⁵ LTSA direktoriaus 2021 m. sausio 12 d. įsakymas Nr. 2BE-17 „Dėl Teisės mokyti fizinius asmenis, kurių darbas tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, ir (ar) krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovus suteikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

ministerijos žiniomis, kai kurie egzaminavimo centrai ima papildomą mokestį už duomenų apie išklaustytus mokymus kaupimą ir perdavimą eismo saugos institucijai, kai fiziniai asmenys, įgiję fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą, fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą arba krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovo pažymėjimą, pateikia dokumentus apie GTESĮ 20 straipsnio 11 ir 12 dalyse, 21 straipsnio 8 dalyje nustatyta tvarka išklaustytus mokymus. Kaip Susisiekimo ministerijai nurodė vienas iš egzaminavimo centrų, jis patiria išlaidas, administruodamas gautus duomenis, kurių kaštus kompensuoja fiziniai asmenys, kai kreipiasi dėl pažymėjimų atnaujinimo. Tačiau, kaip jau minėta, GTESĮ pažymėjimų atnaujinimas nėra aiškiai įvardintas, *de jure* pažymėjimai galioja neterminuotai.

Taip pat šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose nėra nustatyta, kad eismo saugos institucijai būtų perduodami egzaminavimo ir mokymo centrų, nurodytų GTESĮ 22 straipsnio, 23 straipsnio, 25 straipsnio ir 26 straipsnio 1 dalyse, sukaupti duomenys apie fizinių asmenų išklaustytus mokymus, įvykusius egzaminus ir kita susijusi informacija, tuo atveju, kai egzaminavimo centras netenka įgaliojimų egzaminuoti ar mokymo centras – teisės mokyti fizinius asmenis.

3.2. *Dėl GTESĮ 13 straipsnyje įtvirtinto teisinio reguliavimo*

3.2.1. *Dėl sąlygų fiziniams asmenims, kurie pageidauja teisėtai atlikti tam tikrus darbus pavojeingoje geležinkelio zonoje*

Vadovaujantis GTESĮ 13 straipsnio 1 dalies 5 ir 6 punktais, draudimas fiziniams asmenims vaikščioti, važinėti geležinkelio keliais ir būti pavojeingoje geležinkelio zonoje tam nenustatytose vietose netaikomas teisės saugos pareigūnams, ugniagesiams gelbėtojams, greitosios medicinos pagalbos personalui, eismo saugos institucijos valstybės tarnautojams ir darbuotojams, dirbantiems pagal darbo sutartis, vykdančioms teisėtai gautus pavedimus ar teisės aktuose nustatytas funkcijas, taip pat karinėse pratybose dalyvaujantiems asmenims ir kitiems asmenims, esantiems geležinkelių infrastruktūroje nenuolatinio pobūdžio veiklai vykdyti, kai yra geležinkelių infrastruktūros valdytojo sutikimas.

3.2.2. *Dėl draudžiamo elgesio geležinkeliuose*

Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 373 straipsnyje nustatyta administracinė atsakomybė už šiukšlių ar kitų daiktų išmetimą iš geležinkelių riedmenų, šiukšlinimą traukiniuose, įlipimą ar išlipimą važiuojant traukiniui, važiavimą ant vagonų laiptelių ar stogų arba kitose tam neskirtose traukinio vietose, daiktų, dėl kurių gali sutrikti geležinkelių transporto eismas, dėjimą ant geležinkelių infrastruktūros objektų, neteisėtą traukinio stabdymą. Šiuo metu šis elgesys yra draudžiamas pagal viešąsias keleivių vežimo geležinkelių transporto paslaugas teikiančios geležinkelio įmonės (vežėjo) UAB „LTG Link“ bendrąsias keleivių vežimo taisykles.

3.3. *Dėl geležinkelių riedmenų techninio priežiūros sertifikavimo sistemos*

GTESĮ 15 straipsnio 8 dalyje ir 10 dalyje įtvirtinta, kad, prieš pradėdamas naudoti geležinkelių riedmenis geležinkelių tinkle, geležinkelių riedmenų naudotojas paskiria geležinkelių riedmenų techninį priežiūrėtoją²⁶, kuris, taikydamas geležinkelių riedmenų techninės priežiūros sistemą, parengia ir taiko techninės priežiūros technologiją, įgyvendina reikiamus pavojaus analizės ir vertinimo metodus, užtikrina, kad asmenys, atliekantys techninės priežiūros funkcijas, įgyvendintų pavojaus kontrolės priemones ir techninės priežiūros veikla būtų reglamentuota.

Vadovaujantis GTESĮ 17 straipsnio 1 dalimi, asmenys, pageidaujantys atlikti geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 435 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninę priežiūrą, turi gauti ECM sertifikatą²⁷. Asmenys, pageidaujantys atlikti geležinkelių riedmenų,

²⁶ Vadovaujantis Geležinkelių transporto eismo saugos įstatymo 15 straipsnio 9 dalimi, reikalavimas paskirti techninį priežiūrėtoją yra netaikomas Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle naudojamiems trečiojoje valstybėje įsteigtoje organizacijoje (asociacijoje) įregistruotiems prekiniais ir keleiviniams vagonams, kurių techninė priežiūra atliekama pagal tos organizacijos (asociacijos), kurioje registruoti geležinkelių riedmenys, dokumentus.

²⁷ 2019 m. gegužės 16 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2019/779, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/798 nustatomos išsamios už transporto priemonių techninę priežiūrą atsakingų subjektų sertifikavimo sistemos nuostatos ir panaikinamas Komisijos reglamentas (ES) Nr. 445/2011, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2020 m. birželio 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu 2020/780, nustatyta tvarka išduotas už geležinkelių riedmenų techninę priežiūrą atsakingo asmens sertifikatas.

naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninę priežiūrą, turi gauti geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninio priežiūrėtojo sertifikatą (toliau – techninio priežiūrėtojo sertifikatas) (GTESĮ 18 straipsnio 1 dalis).

Sertifikatai patvirtina, kad techninis priežiūrėtojas parengė teisės aktų²⁸ reikalavimus atitinkančią geležinkelių riedmenų techninės priežiūros sistemą. Tačiau reikalavimas įgyti ECM sertifikatą ar techninio priežiūrėtojo sertifikatą taikomas tik tuo atveju, jeigu geležinkelių riedmenys yra naudojami arba juos numatoma naudoti viešojoje geležinkelių infrastruktūroje (GTESĮ 15 straipsnio 11 dalis).

Taip pat GTESĮ 17 straipsnio 2 dalyje nustatyta išimtis – įgyti ECM sertifikatą nėra privalu geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams), jeigu šie asmenys pageidauja atlikti tik *savo veikloje naudojamų kitų negu prekiniai vagonai* geležinkelių riedmenų techninę priežiūrą. Be to, GTESĮ 17 straipsnio 3 dalyje nurodyta, kad: „Jeigu prekiniių vagonų techninę priežiūrą pageidauja atlikti geležinkelių infrastruktūros valdytojas ar geležinkelio įmonė (vežėjas), geležinkelių infrastruktūros valdytojo ar geležinkelio įmonės (vežėjo) atitiktis <...> nustatytiems reikalavimams patikrinama išduodant geležinkelių infrastruktūros valdytojams saugos leidimus, o geležinkelio įmonėms (vežėjams) – bendruosius saugos sertifikatus.“

GTESĮ 18 straipsnyje analogiška išimtis, kuri leistų neįgyti techninio priežiūrėtojo sertifikato, nenustatyta, tačiau, vadovaujantis 18 straipsnio 5 dalimi, taikoma 17 straipsnio 3 dalies sąlyga (t. y. jeigu prekiniių vagonų techninę priežiūrą pageidauja atlikti geležinkelių infrastruktūros valdytojas ar geležinkelio įmonė (vežėjas), geležinkelių infrastruktūros valdytojo ar geležinkelio įmonės (vežėjo) atitiktis <...> nustatytiems reikalavimams patikrinama išduodant geležinkelių infrastruktūros valdytojams saugos leidimus, o geležinkelio įmonėms (vežėjams) – bendruosius saugos sertifikatus).

Pažymėtina, kad Lietuva, perkeldama Direktyvos 2016/798 nuostatas į nacionalinę teisę, pasinaudojo minėtosios direktyvos 15 straipsnio 1 dalyje numatyta galimybe netaikyti už geležinkelių riedmenų techninę priežiūrą atsakingų asmenų sertifikavimo sistemos, nustatytos Reglamente (ES) 2019/779, kai fiziniai asmenys pageidauja atlikti geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninę priežiūrą ir sukurti lygiavertę nacionalinę geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninių priežiūrėtojų sertifikavimo sistemą.

Remiantis GTESĮ 19 straipsniu, asmenys, kurie neprivalo įgyti ECM ar techninio priežiūrėtojo sertifikato, gali savanoriškai teikti prašymą gauti atitinkamą sertifikatą.

Prašymų išduoti ECM ir techninio priežiūrėtojo sertifikatus pateikimo tvarka yra nustatyta GTESĮ 17 ir 18 straipsniuose bei Techninių priežiūrėtojų sertifikavimo taisyklėse²⁹, o jų vertinimo tvarka – atitinkamai Reglamente (ES) 2019/779 ir Asmenų, pageidaujančių atlikti geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninę priežiūrą, prašymų vertinimo tvarkos apraše³⁰.

3.4. Dėl GTESĮ reikalavimų taikymo skirtingo pločio vėžių tinklams ir jose veikiantiems subjektams

GTESĮ 1 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad GTESĮ reikalavimai taikomi 1 435 mm ir 1 520 mm pločio vėžių geležinkelių tinklams; kitokio pločio vėžių geležinkelių tinklų techninius reikalavimus ir eismo organizavimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras. Taigi, GTESĮ 1 straipsnio 4 dalyje nėra paminėta, kad GTESĮ reikalavimai taikomi taip pat ir 1 435

²⁸ Geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 435 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninės priežiūros sistemos turi atitikti Reglamente (ES) 2019/779 nustatytus reikalavimus. Geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninės priežiūros sistemos rengiamos Techninių priežiūrėtojų sertifikavimo taisyklių, patvirtintų susisiekimo ministro 2011 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. 3-431 „Dėl Techninių priežiūrėtojų sertifikavimo taisyklių patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

²⁹ *Ibidem*, 28 psl.

³⁰ LTSA direktoriaus 2020 m. gruodžio 23 d. įsakymas Nr. 2BE-428 „Dėl Asmenų, pageidaujančių atlikti geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninę priežiūrą, prašymų vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

mm ir 1 520 mm pločio vėžių geležinkelių tinkluose veikiantiems subjektams, todėl praktikoje kyla klausimų, pavyzdžiui, ar GTESĮ V skyriaus nuostatos taikytinos kitokio pločio vėžių geležinkelių tinkluose geležinkelių riedmenis valdantiems asmenims.

750 mm pločio vėžės geležinkelio (toliau – siaurasis geležinkelis) reikalavimai yra nustatyti Kitokio nei 1435 mm ir 1520 mm pločio vėžių geležinkelių tinklų techninių reikalavimų ir geležinkelių transporto eismo organizavimo tvarkos apraše³¹.

3.5. Dėl atvejų, kai galima nustatyti nacionalines taisykles, ir pranešimo apie vietinės reikšmės taisykles ir apribojimus tvarkos

GTESĮ 5 straipsnio 3 dalies 3 punkte, perkeltant Direktyvos 2016/798 8 straipsnio ir II priedo nuostatas, nurodyta, kad nacionalines taisykles galima priimti, kai techninio sąveikumo specifikacijos (toliau – TSS) neapima visų Lietuvos Respublikos geležinkelių tinklo ar jo dalies eksploatavimo taisyklių, o 4 punkte papildomai – kai TSS neapima visų taisyklių dėl reikalavimų darbuotojams, susijusiems su eismo sauga ar eismo saugos užduočių vykdymu (įskaitant atrankos kriterijus, fizinį ir psichologinį tinkamumą ir profesinį mokymą). Iki 2023 m. rugpjūčio 10 d. priimto Reglamento (ES) 2023/1693 priėmimo galiojusios Reglamento 2019/773 redakcijos³² I priede sričių, kuriose pagal Direktyvos (ES) 2016/798 8 straipsnį galima toliau taikyti nacionalines taisykles, sąrašė buvo nurodytas neišspręstas klausimas „Profesinė kompetencija (žr. 4.6 skirsnį) – Darbuotojai, atliekantys saugai svarbias užduotis, išskyrus traukinių mašinistus;“. Reglamentu (ES) 2023/1693 šis klausimas buvo patikslintas ir šiuo metu OPE TSS I priedėlyje neišspręstas klausimas yra nurodytas taip:

„(e) Profesinė kompetencija (žr. 4.2.1.1 ir 4.6 punktus)

- Profesinės kvalifikacijos elementai, svarbūs su traukinių eismo tvarkymu ir leidimų traukiniams važiuoti davimu susijusioms užduotims
- Profesinės kompetencijos įrodymas“.

Svarbu pažymėti, kad šį klausimą ateityje bus siekiama išspręsti, nustatant vienodus Europos Sąjungoje kvalifikacinius reikalavimus darbuotojams, kurie vykdo su traukinių išleidimu ir leidimo traukiniams važiuoti davimu susijusias eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, taip, kaip OPE TSS F priedėlyje yra nustatyti profesinės kvalifikacijos reikalavimai, svarbūs su traukinių lydėjimu susijusioms užduotims, ir G priedėlyje nustatyti reikalavimai, svarbūs profesinei kvalifikacijai, susijusiai su traukinių paranga.

GTESĮ 5 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad eismo saugos institucija pateikia svarstyti Europos Komisijai ir Agentūrai rengėjo su suinteresuotomis šalimis suderintus nurodytų nacionalinių taisyklių³³ projektus ir pagrindimą, kad tokios nacionalinės taisyklės yra reikalingos iki šių taisyklių priėmimo Reglamento (ES) 2016/796³⁴ 25 ir 27 straipsniuose nustatyta tvarka ir terminais. Pateikti svarstyti nacionalinių taisyklių projektai vertinami ir nacionalinės taisyklės nustatomos Reglamento (ES) 2016/796 25 straipsnyje nustatyta tvarka. Tačiau GTESĮ 5 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad eismo saugos institucija gali nuspręsti nepranešti apie vietinės reikšmės taisykles ir apribojimus. Tokiu atveju eismo saugos institucija informaciją apie šias taisykles ir apribojimus įtraukia į Agentūros tvarkomą geležinkelių infrastruktūros informacinę sistemą Reglamento (ES) 2019/777³⁵ nustatyta tvarka.

³¹ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2007 m. sausio 11 d. įsakymas Nr. 3-07 „Dėl Kitokio nei 1435 mm ir 1520 mm pločio vėžių geležinkelių tinklų techninių reikalavimų ir geležinkelių transporto eismo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo.“

³² *Ibidem*, 15 psl.

³³ Vadovaujantis Geležinkelių transporto eismo saugos įstatymo 2 straipsnio 36 dalimi, nacionalinės taisyklės – Lietuvos Respublikoje privalomos taisyklės, kurios taikomos geležinkelių infrastruktūros valdytojams, geležinkelio įmonėms (vežėjams) ir kurias sudaro eismo saugos taisyklės ir geležinkelių posistemių techninės taisyklės.

³⁴ 2016 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/796 dėl Europos Sąjungos geležinkelių agentūros ir kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 881/2004.

³⁵ 2019 m. gegužės 16 d. Europos Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/777 dėl geležinkelių infrastruktūros registro bendrųjų specifikacijų, kuriuo panaikinamas įgyvendinimo sprendimas 2014/880/ES, su pakeitimais, padarytais Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2023/1694.

Žodžių junginys „vietinės reikšmės taisyklės ir apribojimai“ pirmą kartą Europos Sąjungos teisės aktuose pavartotas Direktyvos 2016/798 8 straipsnio 8 dalyje. Priėmus Direktyvą 2016/798 Agentūra atliko valstybių narių nacionalinių taisyklių peržiūras, ir remiantis įgyta patirtimi, Reglamento (ES) 2023/1693 I priedėlyje formuluotė patikslinta: „e) Vietinė veiklos taisyklė – Griežtai vietinio pobūdžio taisyklės, susijusios su konkrečiomis vietos sąlygomis, kai jos nepaminėtos INF registre pagal Direktyvos (ES) 2016/797 14 straipsnio 11 dalį.“

Detali nacionalinių taisyklių rengimo ir tvirtinimo tvarka yra nustatyta Nacionalinių taisyklių rengimo ir tvirtinimo tvarkos apraše³⁶, kurio 18 punkte jau patikslinta, kad pranešama tik apie *Lietuvos Respublikos teisės aktais nustatomas vietinės reikšmės taisykles ir apribojimus*.

3.6. Dėl kitų Įstatymo projektu siūlomų pakeitimų

Vadovaujantis GTESĮ 2 straipsnio 14 dalimi, vienas iš struktūrinių geležinkelių posistemų yra energijos posistėmis. Geležinkelių sistemos sąveikos reikalavimų nustatymo ir taikymo taisyklių³⁷ 8.2 papunktyje patikslinta, kad tai *elektros* energijos posistėmis, kaip tai numatyta Komisijos reglamento (ES) Nr. 1301/2014³⁸ priedo 2.1 papunktyje.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama:

4.1. *Dėl siūlomų teisinio reguliavimo, susijusios su geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančių darbuotojų (toliau – eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekantys darbuotojai) mokymu ir jų įgytų žinių ir įgūdžių vertinimu, pakeitimų*

Siekiant suteikti galimybę geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams) individualiai nuspręsti dėl jų įmonėse dirbančių ir eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančių darbuotojų mokymo turinio, žinių ir įgūdžių įvertinimo tvarkos, taip pat užtikrinti tinkamą Europos Sąjungos reglamentų įgyvendinimą, Įstatymo projektu siūloma:

1) papildyti GTESĮ nauju 19¹ straipsniu, kuriame pateikiamos geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams) aktualios nuorodos į tiesiogiai taikomus Europos Sąjungos reglamentus ir nacionalines eismo saugos taisykles ir jose nustatytus reikalavimus geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams);

2) patikslinti GTESĮ 20 ir 21 straipsnius – nustatyti teisę, bet ne prievolę eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekantiems darbuotojams mokytis GTESĮ 23 straipsnio 1 dalyje nurodytuose mokymo centruose, išlaikyti egzaminus GTESĮ 22 straipsnio 1 dalyje nurodytuose egzaminavimo centruose ir įgyti asmens, dirbančio pavojingojoje geležinkelio zonoje, pažymėjimą arba krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovo pažymėjimus.

4.1.1. Dėl Įstatymo projektu siūlomo naujo GTESĮ 19¹ straipsnio nuostatų

4.1.1.1. GTESĮ 19¹ straipsnio 1 dalyje siūloma įtvirtinti, jog: „*Laikoma, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojai atlieka eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, jeigu jų funkcijos apima geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) eismo saugos valdymo sistemose arba Reglamente (ES) 2019/773 nurodytų eismo saugai užtikrinti svarbių užduočių atlikimą. Eismo saugos valdymo sistemose nurodomos konkrečios šių darbuotojų užduotys, funkcijos ir pareigybės.*“

Vadovaujantis Reglamento (ES) 2018/762 I ir II priedų 4.2 papunkčiu ir OPE TSS 4.2.1.1 papunkčiu, kiekvienas geležinkelių infrastruktūros valdytojas ir geležinkelio įmonė (vežėjas) turi nuspręsti ir savo SVS aprašyti, kokios eismo saugai užtikrinti svarbios užduotys yra atliekamos jo įmonėje, kokius veiksmus apima užduočių atlikimas, ir nurodyti, kokių konkrečių pareigybų darbuotojais šias užduotis atlieka.

³⁶ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2022 m. spalio 4 d. įsakymas Nr. 3-461 „Dėl Nacionalinių taisyklių rengimo ir tvirtinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

³⁷ Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2004 m. gruodžio 23 d. įsakymas Nr. 3-586 „Dėl Geležinkelių sistemos sąveikos reikalavimų nustatymo ir taikymo taisyklių patvirtinimo“.

³⁸ 2014 m. lapkričio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1301/2014 dėl Sąjungos geležinkelių sistemos energijos posistemo techninės sąveikos specifikacijos, su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2023/1694.

Vis dėlto OPE TSS J priedėlio 1 lentelėje nustatyta, kad OPE TSS nuostatų kontekste, „*saugai svarbi užduotis*“ – tai „*Užduotis, nuo kurios priklauso geležinkelių transporto eismo sauga ir kurią vykdo darbuotojai, atliekantys traukinių parangą, juos valdantys, kontroliuojantys ar kitaip susiję su traukinių judėjimu.*“ Taigi, nors geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) naudojami sprendimo laisve, jie turėtų atsižvelgti į OPE TSS priede nurodytas pareigybės: kvalifikacijos ir patirties reikalavimai yra nustatyti traukinio įgulos nariams, darbuotojams, atliekantiems traukinių parangą³⁹. Taip pat OPE TSS nurodomi geležinkelių infrastruktūros valdytojų, duodančių leidimą traukiniui važiuoti, signalininko veiksmai. Šias funkcijas atliekantys darbuotojai taip pat turėtų būti priskirti prie atliekančių eismo saugai svarbias užduotis.

Taip pat ir Lietuvos teisės aktuose šiuo metu nurodomi traukinio brigados (traukinio įgulos) nariai, fiziniai asmenys, kurie tiesiogiai vadovauja, tvarko ir (ar) užtikrina manevrų ir (ar) traukinių eismą, yra atsakingi už SVS įgyvendinimą, atlieka geležinkelių statinių ar geležinkelių riedmenų techninę priežiūrą, dirba pavoje zonoje geležinkelio zonoje, Susisiekimo ministerijos vertinimu, atlieka eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis.

Remiantis Reglamento 2018/762 I ir II priedų 2.3.1 ir 2.3.2 papunkčiais, „*Darbuotojų, kurių vaidmuo yra susijęs su sauga (įskaitant vadovybę ir kitus darbuotojus, vykdančius su sauga susijusias užduotis), pareigos, atskaitomybė ir įgaliojimai nustatomi visais organizacijos lygmenimis, dokumentuojami, paskiriami ir jiems pranešami. Organizacija užtikrina, kad darbuotojai, atsakingi už su sauga susijusias užduotis, turėtų įgaliojimus <...>.*“

4.1.1.2. Įstatymo projektu siūloma GTESĮ 19¹ straipsnio 2 dalyje nustatyti, kad: „*Eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekantys darbuotojai privalo atitikti atitinkamai geležinkelių infrastruktūros valdytojų arba geležinkelio įmonės (vežėjo) eismo saugos valdymo sistemose nurodytus kvalifikacijos reikalavimus eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekantiems darbuotojams. Geležinkelių infrastruktūros valdytojai, kurie valdo ir organizuoja traukinių eismą, ir geležinkelio įmonės (vežėjai), išskyrus šio įstatymo 1 straipsnio 3 dalyje nurodytas įmones, taip pat vykdo Reglamente (ES) 2019/773 jiems nustatytas pareigas.*“

Kaip jau minėta, visi geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) nustato reikalavimus darbuotojams, atliekantiems eismo saugai svarbias užduotis, rengdami savo SVS. Atitinkamai Įstatymo projektu siūloma nustatyti ne tik pareigą geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams) savo SVS nurodyti kvalifikacijos reikalavimus, keliamus eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekantiems darbuotojams, tačiau ir pareigą šiems darbuotojams atitikti geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) SVS nurodytus kvalifikacijos reikalavimus.

Geležinkelio įmonės (vežėjai), išskyrus manevravimo paslaugas teikiančias įmones, ir geležinkelių infrastruktūros valdytojai, kurie valdo ir organizuoja traukinių eismą, papildomai vadovaujasi OPE TSS reikalavimais.

OPE TSS nustato Europos Sąjungos geležinkelių sistemos *traukinių eismo* organizavimo ir valdymo posistemio techninio sąveikumo specifikaciją (OPE TSS 1 straipsnis). Remiantis GTK 3 straipsnio 45 dalimi, traukinys – tai sudarytas ir sukabintas vagonų sąstatas su vienu ar keliais veikiančiais lokomotyvais, taip pat važiuojantis lokomotyvas ar kiti savaeigiai geležinkelių riedmenys, *turintys reikiamus signalus ir numerį*. Remiantis OPE TSS J priedėliu, traukinys – tai „*traukos riedmuo (-enys) su prikabintais geležinkelių riedmenimis ar be jų, turintis (-ys) traukinio duomenis ir važiuojantis (-ys) tarp dviejų ar daugiau nustatytų taškų pagal priskirtą traukinio maršrutą ir identifikuojamas (-i) naudojant unikalų traukinio numerį.*“⁴⁰

³⁹ Vadovaujantis OPE TSS J priedėliu, traukinio paranga – procesas, kuriuo užtikrinama, kad traukinys būtų tinkamas važiuoti būklės, traukinio įranga būtų tinkamai įrengta ir traukinio sąstatas atitiktų numatytą traukinio maršrutą (-us). Jis apima riedmenų sukabinimą ar atkabinimą, vamzdžių, paslaugų įrenginių ir kabelių prijungimą ar atjungimą ir galinio signalo rodymą. Traukinio parangą taip pat apima stabdžių konfigūracijos nustatymą, jų apžiūrą, bandymus ir patikras prieš išvykimą. Riedmenų įtraukimo į traukinio sudėtį arba pašalinimo iš jos veiksmas yra manevravimo veiksmas.

⁴⁰ Palyginimui, *manevrinis sąstatas* – tai „*traukos riedmuo, sujungtas arba nesusjungtas su geležinkelio riedmenų sąstatu ir skirtas važiuoti manevravimo sąlygomis neturint traukinio duomenų.*“ (OPE TSS J priedėlis).

Vadovaujantis GTK 3 straipsnio 18 dalimi ir 29 straipsnio 1 dalimi, viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumai (toliau – pajėgumai) – traukinių eismo grafike nustatytos *traukinio* linijos, kurios gali būti skirtos naudoti tam tikroje viešosios geležinkelių infrastruktūros dalyje tam tikrą laikotarpį – yra skiriami tik geležinkelio įmonėms (vežėjams). Manevravimo paslaugas teikiančios įmonės važiuoja manevriniais sąstatais, viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumai joms neskiriami, todėl jų darbuotojai neatlieka užduočių, nuo kurių „priklauso geležinkelių eismo sauga ir kurią vykdo darbuotojai, atliekantys traukinių parangą, juos valdantys, kontroliuojantys ar kitaip susiję su *traukinių judėjimu*.“ (OPE TSS J priedėlis – „saugai užtikrinti svarbi užduotis“). Vis dėlto, nors manevravimo paslaugas teikiančių įmonių darbuotojai neatlieka OPE TSS nurodytų eismo saugai užtikrinti svarbių užduočių, jų darbuotojai, pavyzdžiui, atsakingi už tinkamą vagonų prikabinimą prie lokomotyvo manevruojant, neabejotinai gali atlikti eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis.

Remiantis GTK IV skirsnio nuostatomis, tarnybinių traukinių tvarkaraštį rengia, pajėgumus⁴¹ skirsto, minimalųjį prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketą⁴² sudarančias paslaugas teikia viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas. Taigi, Lietuvoje *traukinių eismą* organizuoja ir valdo tik viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas (GTK 24 straipsnio 2 dalis). Kitų geležinkelių infrastruktūros valdytojų valdomoje geležinkelių infrastruktūroje vyksta manevravimas – geležinkelių riedmenų judėjimas, stumiant geležinkelių riedmenis į krovos, tikrinimo, parangos, remonto, stovėjimo vietas ir iš jų į geležinkelio stoties geležinkelio kelius, taip pat traukiant geležinkelių riedmenis į šias vietas ir iš jų (GTK 3 straipsnio 30 dalis).

Vis dėlto atkreiptinas dėmesys į tai, kad, vadovaujantis Reglamento (ES) 1299/2014⁴³ priedo 4.3.3 papunktyje pateikta 19 lentelė ir 4.6 papunkčiu, geležinkelių infrastruktūros posistemio eksploatavimo ir techninės priežiūros darbuotojų *profesinės* kvalifikacijos reikalavimai yra aprašomi geležinkelių infrastruktūros valdytojo SVS taip, kaip numatyta OPE TSS. Taigi, visiems Lietuvos geležinkelių infrastruktūros valdytojams, kurių darbuotojai atlieka geležinkelio statinių techninę priežiūrą, taikomos OPE TSS šių darbuotojų kvalifikacijos nustatymo klausimais. Praktikoje tai reiškia, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojų darbuotojai, kurie atlieka geležinkelio statinių techninę priežiūrą, privalo būti priskirti prie darbuotojų, atliekančių eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis⁴⁴.

4.1.1.3. Įstatymo projektu siūloma GTESĮ 19¹ straipsnio 3–5 dalyse įtvirtinti, kad: „Reglamente (ES) 2019/773 nustatytais atvejais eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekantys darbuotojai turi atitikti Reglamente (ES) 2019/773 nurodytus ir geležinkelių infrastruktūros valdytojų bei geležinkelio įmonių (vežėjų) eismo saugos valdymo sistemose detalizuotus kalbos mokėjimo reikalavimus. Eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekantys darbuotojai, kurie ketina tiesiogiai vadovauti geležinkelių riedmenų manevravimo veiksmams, prieš paskyrimą atlikti atitinkamas užduotis turi pasitikrinti sveikatą, o dirbdami toliau tikrintis ją Reglamento (ES) 2019/773 nustatytais atvejais ir periodiškumu. Eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančio darbuotojo sveikatos patikra apima Reglamente (ES) 2019/773 nurodytą sveikatos, įskaitant

⁴¹ Remiantis GTK 3 straipsnio 49 dalimi, viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumas – galimybė tarnybiniame traukinių tvarkaraštyje numatyti traukinio linijas, kurios gali būti skirtos geležinkelio įmonei (vežėjui) tam tikroje viešosios geležinkelių infrastruktūros dalyje naudoti tam tikrą laikotarpį.

⁴² Remiantis GTK 3 straipsnio 31 dalimi, minimalusis prieigos prie viešosios geležinkelių infrastruktūros paketas (toliau – minimalusis prieigos paketas) – paslaugos, kurias sudaro prašymų skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus tvarkymas; teisės naudoti viešąją geležinkelių infrastruktūrą pagal paskirtus viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumus, taip pat iešmais, elektros energijos tiekimo įrenginiais traukos srovei užtikrinti tuo atveju, kai yra tokie įrenginiai, suteikimas; traukinių eismo valdymas, kuris apima ir signalizavimą, reguliavimą, traukinių eismo tvarkymą; informacijos apie traukinių judėjimą, taip pat visos kitos informacijos, reikalingos norint pradėti teikti paslaugą arba paslaugai, kuriai buvo skirti viešosios geležinkelių infrastruktūros pajėgumai, teikti, perdavimas ir teikimas.

⁴³ 2014 m. lapkričio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1299/2014 dėl Europos Sąjungos geležinkelių sistemos infrastruktūros posistemio techninės sąveikos specifikacijos su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2023/1694.

⁴⁴ Šiems darbuotojams taikytini OPE TSS reikalavimai yra tokie patys, kaip nustatyti Reglamento 2018/762 I ir II priedų 2.3.1 ir 2.3.2 papunkčiuose.

psichikos sveikatą, patikrinimą. Vadovaudamasis šio įstatymo 6 straipsnio 4 dalyje nurodytais sveikatos apsaugos ministro nustatytais sveikatos reikalavimais ir patikrinimo tvarka, ligų sąrašu, gydytojas, turintis sveikatos apsaugos ministro nustatyta tvarka išduotą galiojančią licenciją, išduoda dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad buvo atlikta šioje dalyje nurodyta eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančio darbuotojo sveikatos patikra ir šis darbuotojas dėl savo sveikatos būklės galės saugiai atlikti jam pavestas pareigas. Kai Reglamente (ES) 2019/773 nustatytais atvejais būtina atlikti eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančio darbuotojo psichikos sveikatos patikrą, taip pat kai eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekantis darbuotojas ketina tiesiogiai vadovauti geležinkelių riedmenų manevravimo veiksmams, psichikos sveikatos patikra atliekama šio įstatymo 24 straipsnyje nustatyta tvarka.“

Vadovaujantis OPE TSS priedo 4.7.1 papunkčiu, privalomai sveikatą turi tikrintis traukinius lydintys darbuotojai (išskyrus traukinio mašinistus), darbuotojai, kurie atlieka traukinių parangos užduotis arba tvarko traukinių eismą ir duoda leidimus traukiniams važiuoti. Sveikatos patikrinimo periodiškumas, turinys, atvejai, kai papildomai atliekamas psichikos sveikatos patikrinimas, ir bendrieji medicininiai (arba fizinio parengtumo) reikalavimai yra nustatyti OPE TSS priedo 4.7.2 ir 4.7.3 papunkčiuose. Darbuotojų, kurie tiesiogiai vadovauja ir (ar) tvarko manevrų eismą, sveikatos būklės pablogėjimas gali turėti neigiamą įtaką eismo saugai, todėl GTESĮ 19¹ straipsnio 4 dalyje siūloma nustatyti, kad jų sveikata taip pat privalo būti patikrinta prieš pavedant vykdyti eismo saugai užtikrinti svarbią užduotį (tiesiogiai vadovauti ir (ar) tvarkyti manevrų eismą) ir vėliau tikrinama OPE TSS nustatytu periodiškumu. Medicininiai reikalavimai taip pat yra konkretizuoti Traukinio mašinistų ir darbuotojų, atliekančių eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, sveikatos tikrinimo tvarkos apraše, kuriuo vadovaujasi gydytojai. Agentūra, vertindama Lietuvos notifikuotas nacionalines eismo saugos taisykles, šį aprašą pripažino tinkama Direktyvos 2007/59/EB įgyvendinimo priemone.

Pažymėtina, kad Lietuvoje OPE TSS 4.7.1 papunktyje išvardinti darbuotojai, taip pat darbuotojai, kurie tiesiogiai vadovauja manevrų veiksmams ir (ar) juos tvarko, yra geležinkelio įmonių (vežėjų) ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojo darbuotojai. Atitinkamai minėti subjektai savo SVS nustato ir dokumentais patvirtina savo darbuotojų atitiktis medicininiais, psichologiniams ir sveikatos reikalavimams užtikrinimo procesą (Geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemų reikalavimų aprašo 11.21 papunktis taikytinas visų eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančių darbuotojų atžvilgiu). Taigi, geležinkelio įmonės (vežėjai) ir viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas savo SVS gali nustatyti papildomus sveikatos reikalavimus, tačiau priimdami į darbą naujus atitinkamus darbuotojus privalo atsižvelgti į gydytojo, turinčio galiojančią licenciją, išduotą dokumentą, kuriuo patvirtinama, kad įdarbinami asmenys atitinka OPE TSS priedo 4.7.2 ir 4.7.3 papunkčiuose nustatytus reikalavimus.

Įstatymo projektu nėra siūloma keisti GTESĮ 24 straipsnyje nustatytos darbuotojo psichikos sveikatos patikros atlikimo tvarką, atliekami tik redakcinio pobūdžio pakeitimai, siekiant straipsnyje vartojamas sąvokas suderinti su Įstatymo projekto sąvokomis.

4.1.1.4. Įstatymo projektu siūloma GTESĮ 19¹ straipsnio 6 dalyje siūloma nustatyti, kad: „*Geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) užtikrina, kad jų eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekantys darbuotojai turėtų lygias galimybes kelti kvalifikaciją. Jie atsako už savo eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančių darbuotojų kvalifikaciją ir pareigų, nustatytų Reglamente (ES) 2018/762, taip pat, jeigu geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjai) taikoma, Reglamente (ES) 2019/773 nurodytų pareigų, susijusių su eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančių darbuotojų mokymu ir vertinimu, tinkamą vykdymą.“*

Pažymėtina, kad, vadovaujantis GTESĮ 19¹ straipsnio 2 dalimi, geležinkelių infrastruktūros valdytojai, kurie valdo ir organizuoja traukinių eismą, ir geležinkelio įmonės (vežėjai) (išskyrus GTESĮ 1 straipsnio 3 dalyje nurodytas įmones), papildomai vykdo Reglamente (ES) 2019/773 nustatytas pareigas. OPE TSS priedo 4.6.3.1 ir 4.6.3.2 papunkčiuose nustatyta, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) turi nustatyti savo darbuotojų žinių ir įgūdžių vertinimo tvarką, kad būtų įvykdyti Reglamente (ES) 2018/762 nustatyti reikalavimai. Geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) atlieka savo atitinkamų

darbuotojų mokymo poreikių tyrimą ir nustato jų individualių mokymo poreikių peržiūros ir atnaujinimo tvarką.

Įstatymo projektu siūlomos nustatyti GTESĮ 19¹ straipsnio 6 dalies nuostatos nėra naujos (analogiško turinio nuostata yra nustatyta ir dabar galiojančios redakcijos GTESĮ 20 straipsnio 16 dalyje) bei vienodai taikomos visiems geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams). Tačiau nauja yra aplinkybė, kad, priėmus siūlomą Įstatymo projektą, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) turės patys parengti darbuotojų mokymo programas arba jas galės parengti GTESĮ 23 straipsnio 1 dalyje nurodyti mokymo centrai. Taip pat ir egzaminavimo klausimus bei priemones galės nustatyti pati įmonė arba pavesti parengti GTESĮ 22 straipsnio 1 dalyje nurodytiems egzaminavimo centrams.

Pabrėžtina, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams), priėmus siūlomą Įstatymo projektą, nebūtų draudžiama, kaip ir šiuo metu, mokyti savo darbuotojus GTESĮ 22 straipsnio 1 dalyje nurodytuose mokymo centruose, egzaminuoti GTESĮ 23 straipsnio 1 dalyje nurodytuose egzaminavimo centruose ir savo SVS nustatyti reikalavimus savo darbuotojams įgyti pažymėjimus ar pateikti geležinkelių infrastruktūros valdytojams ar geležinkelio įmonėms (vežėjams) mokymąsi ar egzaminų išlaikymą patvirtinančius dokumentus. Tokiu atveju geležinkelių infrastruktūros valdytojai ar geležinkelio įmonės (vežėjas) ir mokymo centrai arba egzaminavimo centrai, vadovaudamiesi sutarčių laisvės principu, gali susitarti dėl darbuotojų mokymų turinio ir trukmės, vykdymo tvarkos ir darbuotojų mokymų išklausymą patvirtinančių dokumentų (jeigu atitinkamas geležinkelių infrastruktūros valdytojas arba geležinkelio įmonė (vežėjas) pageidauja gauti atitinkamus dokumentus) išdavimo ir kita.

Manytina, kad priėmus Įstatymo projektą ir jam įsigaliojus dalis geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) taikys labai panašias į šiuo metu SVS nustatytas darbuotojų kompetencijų valdymo sistemas. Vis dėlto, ilgainiui geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) individualizuos mokymo programas ir pritaikys kompetencijų valdymo sistemas prie konkrečios įmonės poreikių. Pavyzdžiui, Suomijoje nacionalinė darbuotojų, atliekančių eismo saugai svarbias užduotis, akreditavimo sistema buvo panaikinta 2018 m. Pokyčiai inicijuoti pastebėjus, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) identifikuoja daugiau eismo saugai svarbias užduotis atliekančių darbuotojų pareigybių, nei spėjama parengti ir sertifikuoti mokymo programų šiems darbuotojams. Pertvarka užtruko 4 metus ir ją įgyvendinę Suomijos nacionalinės eismo saugos institucijos atstovai užfiksavo tik teigiamus eismo saugos pokyčius – pastebimas didesnis geležinkelių transporto sektoriuje veikiančių įmonių sąmoningumas, išaugusi kompetencija eismo saugos klausimais ir dėmesys eismo saugą užtikrinantiems darbuotojams.

Taip pat tikimasi, kad įgyvendinus Įstatymo projektu siūlomus pokyčius bus paskatinta konkurencija tarp šiuo metu veikiančių mokymo ir egzaminavimo centrų ir dėl to teikiamos dar kokybiškesnės mokymo ir egzaminavimo paslaugos. Mokymo ir egzaminavimo centrai turės pasiūlyti geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams) patrauklias paslaugas, kadangi pastarieji nebeprivalės į juos kreiptis.

Be to, remiantis Agentūros gairėmis⁴⁵, jeigu mokymo programas, egzaminavimo klausimus ar priemones geležinkelių infrastruktūros valdytojas ar geležinkelio įmonė (vežėjas) paveda parengti tretiesiems asmenims (mokymo ar egzaminavimo centrams), jis turi užtikrinti, kad trečioji šalis būtų kompetentinga teikti šias paslaugas, pavyzdžiui, akredituota pagal nacionalinę teisę (kaip tai ir yra numatyta GTESĮ 22 ir 23 straipsniuose). Taip pat geležinkelių infrastruktūros valdytojas ar geležinkelio įmonė (vežėjas), kurios darbuotojus moko trečioji šalis (mokymo centras), privalo patikrinti, kad mokymas apimtų visus būtinus elementus, ir, jeigu neapima, papildyti vidiniais mokymais.

Atitinkamai eismo saugos institucija, atlikdama geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) SVS nurodytų priemonių įgyvendinimo priežiūrą, turėtų patikrinti, ar įgyvendinta patikima ir veiksminga darbuotojų kompetencijos valdymo sistema, taip pat nustatytos

⁴⁵ Agentūros vadovas „Saugos valdymo sistemos reikalavimai, išduodant saugos sertifikatus ir saugos leidimus“, 41 psl.: https://www.era.europa.eu/domains/common-safety-methods/safety-management-system-requirements-csm_en

reikiamos žinios ir įgūdžiai, mokymas, techninė priežiūra ir išteklių kompetencijai ugdyti, samdymo, mokymo, vertinimo, kompetencijos stebėsenos ir dokumentavimo procesai, ir nurodyti, kaip visa tai padeda pasiekti ir išlaikyti kompetencijos lygį⁴⁶.

4.1.1.5. Įstatymo projektu siūloma GTESĮ 19¹ straipsnio 7 dalyje nustatyti, kad „*Jeigu geležinkelių infrastruktūros valdytojas ar geležinkelio įmonė (vežėjas) eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis paveda atlikti fiziniams asmenims, kurie nėra atitinkamo geležinkelių infrastruktūros valdytojo ar geležinkelio įmonės (vežėjo) darbuotojai, jis ar ji užtikrina, kad šie fiziniai asmenys atitiktų geležinkelių infrastruktūros valdytojo ar geležinkelio įmonės (vežėjo) darbuotojams, atliekantiems analogiškas eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, keliamus kvalifikacijos reikalavimus.*“

Vadovaujantis Reglamento (ES) 2018/762 I ir II priedų 5.3.1 papunkčiu, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) nustato ir valdo eismo saugos riziką, kylančią dėl užsakomųjų paslaugų, įskaitant veiklą ar bendradarbiavimą su rangovais, partneriais ir tiekėjais. „*Siekdama valdyti 5.3.1 dalyje nurodytą saugos riziką, įmonė nustato rangovų, partnerių ir tiekėjų atrankos kriterijus ir sutartinius reikalavimus, kuriuos jie turi atitikti, įskaitant sutartyje nustatytoms užduotims atlikti būtiną kompetencijos lygį* (žr. 4.2 skirsnį „Kompetencija“)“ (Reglamento 2018/762 I ir II priedų 5.3.2 papunkčio b) atvejis). Remiantis Agentūros gairėmis⁴⁷, tai reiškia, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojai, teikdami prašymus išduoti saugos leidimą, ir geležinkelio įmonės (vežėjai), teikdami prašymus išduoti bendruosius saugos sertifikatus, turi nurodyti, kaip jie užtikrins, kad atliekant tas pačias užduotis tarp jų darbuotojų ir rangovų, kuriuos jie samdo, darbuotojų kompetencijos nebūtų jokio skirtumo. Įmonėje „*turėtų būti tam tikrų priemonių, kuriomis užtikrinama, kad veiklą vykdančys pagal sutartis dirbantys darbuotojai būtų kompetentingi ją vykdyti. Tai ypač svarbu, jei tai susiję su rangovais, kurie rūpinasi tik darbininkų samdymu, o kompetencija galbūt tikrinama mažiau uoliai.* <...>“, „*Kompetencijos lygis, kurio reikalaujama panašiai veiklai vykdyti iš tiesiogiai įmonės pasamdytų darbuotojų ir iš rangovų, turėtų būti vienodas.*“⁴⁸

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūloma įtvirtinti nuostatą, įpareigojančią geležinkelių infrastruktūros valdytojus ir geležinkelio įmones (vežėjus) reikalauti iš rangovų, partnerių ar paslaugų teikėjų užtikrinti, kad eismo saugai svarbias užduotis atliktų kompetentingi, ne žemesnės kvalifikacijos nei jų pačių darbuotojai, asmenys.

4.1.2. Dėl GTESĮ 20 straipsnio pakeitimo

Įstatymo projektu siūloma pakeisti GTESĮ 20 straipsnio pavadinimą į „Reikalavimai fiziniams asmenims, siekiantiems įgyti teisę dirbti pavojingojoje geležinkelio zonoje“ ir šį straipsnį išdėstyti nauja redakcija.

Pagrindinis siūlomas pakeitimas yra susijęs su geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojų prievolės gauti fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą arba fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą ir atitinkamai prievolės mokytis GTESĮ 23 straipsnio 1 dalyje nurodytuose mokymo centruose bei išlaikyti egzaminus GTESĮ 22 straipsnio 1 dalyje nurodytuose egzaminavimo centruose prievolės panaikinimu.

Vis dėlto, prievolę mokytis, išlaikyti egzaminus ir gauti atitinkamus pažymėjimus siūloma palikti kitiems darbuotojams, kurie siekia įgyti teisę dirbti pavojingojoje geležinkelio zonoje ir kurie nėra geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojai.

Kaip jau minėta, pavojingojoje geležinkelio zonoje neretai dirba geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) rangovų, paslaugų teikėjų darbuotojai, kurie taip pat privalo turėti žinių ir gebėjimų saugiai bei kompetentingai atlikti darbus. Rangovų, partnerių ar paslaugų teikėjų darbuotojams turi būti taikomi ne žemesni kvalifikaciniai reikalavimai, nei keliami pačių geležinkelių infrastruktūros valdytojų ar geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojams.

⁴⁶ *Ibidem* 46 psl.

⁴⁷ *Ibidem* 46, 41 psl.

⁴⁸ *Ibidem* 46, 43 psl.

Manytina, kad įstatymu neužtikrinus kitų darbuotojų, kurie nėra geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojai, mokymosi eismo saugos klausimais, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) dėl su Lietuvos geležinkeliais susijusių paslaugų rinkos ribotumo ne visada turėtų pakankamai derybinės galios ir įrankių užtikrinti, kad rangovų ir paslaugų teikėjų darbuotojai įgytų ir išlaikytų lygiavertę kompetencijas.

Be to, kaip jau pagrįsta, geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojai, įsigaliojus Įstatymo projektui, ir toliau privalės mokytis. Panaikinus GTESĮ 20 straipsnyje nustatytą reguliavimą, ne geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelių įmonių (vežėjų) darbuotojai, dirbantys tą patį darbą, t. y. pavojingoje geležinkelio zonoje, atsidurtų pranašesnėje padėtyje, kadangi pagal teisės aktus jie neprivalėtų mokytis ir įgyti žinių, susijusių su geležinkelių transportu⁴⁹. Taip pat neliktų jokios valstybės kontrolės, ar atitinkami asmenys yra kompetentingi dirbti geležinkeliuose, ir laikui bėgant tai galimai pradėtų kelti grėsmę eismo saugai.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Įstatymo projektu keičiamo GTESĮ 20 straipsnio 1 dalyje siūloma nustatyti, kad *„fiziniai asmenys, kurie nėra geležinkelių infrastruktūros valdytojų arba geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojai, tačiau siekia įgyti teisę dirbti pavojingoje geležinkelio zonoje, turi, o eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekantys darbuotojai gali eismo saugos institucijos nustatyta tvarka išlaikyti eismo saugos institucijos reikalavimus atitinkantį žinių patikrinimo egzaminą ir atitinkamai gauti elektroninės formos fizinio asmens, dirbančio pavojingoje geležinkelio zonoje, pažymėjimą.“*

Primintina, kad pagal šiuo metu galiojantį teisinį reguliavimą fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą įgyja traukinio brigados nariai ir asmenys, kurie tiesiogiai vadovauja, tvarko ir (ar) užtikrina manevrų ir (ar) traukinių eismą, taigi geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonės (vežėjų) darbuotojai. Kadangi nebelieka fizinių asmenų, kuriems taikytinas reikalavimas privalomai įgyti fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą, siūloma jį naikinti. Fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą įgyja asmenys, atsakingi už SVS įgyvendinimą, taigi, geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojai ir asmenys, dirbantys pavojingoje geležinkelio zonoje. Kadangi pirmiesiems asmenims reikalavimas privalomai įgyti fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą nebetaikytinas, siūlytina pažymėjimo pavadinimą pakeisti į fizinio asmens, dirbančio pavojingoje geležinkelio zonoje, pažymėjimą.

Pastebėtina, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojai, kurie šiuo metu turi fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą, gali dirbti ir fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, darbą, kadangi jų mokymai ir egzaminai apima tas pačias (ir papildomas) temas, kaip ir fizinių asmenų, įgijusių, fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą, mokymai. Taip pat geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojai, kurie šiuo metu yra atsakingi už SVS įgyvendinimą, išklauso to paties turinio mokymus ir laiko tuos pačius egzaminus, kaip ir asmenys, dirbantys pavojingoje geležinkelio zonoje. Tad visi minėtieji asmenys, priėmus Įstatymo projektą, nepraras įgytų pažymėjimų – pasikeis tik pažymėjimų pavadinimas.

Įstatymo projektu siūloma atsisakyti reikalavimo fiziniams asmenims, pageidaujantiems dirbti pavojingoje geležinkelio zonoje, būti 18 metų, kadangi toks reikalavimas nėra nustatytas Reglamente (ES) Nr. 1299/2014, Reglamente (ES) 2018/762 ir OPE TSS geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojams, atliekantiems eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis.

Siekiant atliepti teisėkūros ekonomiškumo principą ir atsižvelgiant į Teisėkūros metodines rekomendacijas, Įstatymo projektu siūloma GTESĮ 20 straipsnyje nustatyti tik bendruosius teisės dirbti pavojingoje geležinkelio zonoje įgijimo principus, t. y. fizinių asmenų, siekiančių įgyti

⁴⁹ Reikalavimas parengti eismo saugos valdymo sistemas yra taikomas tik geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams) (jiems GTESĮ 1 straipsnio 3 dalyje prilygintoms manevruojančioms įmonėms).

teisę dirbti pavojingojoje geležinkelių zonoje, egzaminų organizavimo, jų žinių tikrinimo ir pažymėjimų išdavimo, pakeitimo, pažymėjimo galiojimo atnaujinimo, pažymėjimo galiojimą sustabdymo, pažymėjimo galiojimo sustabdymo ir pažymėjimo galiojimo panaikinimo teisinius pagrindus, o fizinių asmenų, siekiančių įgyti teisę dirbti pavojingojoje geležinkelių zonoje, egzaminų organizavimo, jų žinių tikrinimo ir pažymėjimų išdavimo, pakeitimo, pažymėjimo galiojimo atnaujinimo, pažymėjimo galiojimą sustabdymo, pažymėjimo galiojimo sustabdymo ir pažymėjimo galiojimo panaikinimo tvarką detalizuoti GTESĮ įgyvendinamajame teisės akte.

Įstatymo projektu keičiamoje GTESĮ 20 straipsnio 1 dalyje siūloma panaikinti nuostatą, kad išduoti pažymėjimai galioja neterminuotai, kadangi tokia nuostata klaidina: *de facto* pažymėjimai yra atnaujinami kas trejus metus. Todėl Įstatymo projektu siūloma patikslinti, kad kas 5 metus nuo fizinio asmens, dirbančio pavojingojoje geležinkelio zonoje, pažymėjimo išdavimo dienos jį įgiję fiziniai asmenys privalo GTESĮ 23 straipsnio 1 dalyje nurodytame mokymo centre išklausti 8 valandų trukmės eismo saugos institucijos nustatyto turinio mokymus, susijusius su darbu pavojingojoje geležinkelio zonoje, ir kreiptis į egzaminavimo centrą dėl pažymėjimo galiojimo atnaujinimo ir pateikti mokymų išlausymą patvirtinančius dokumentus.

Aiškūs pareigos atnaujinti įgytą pažymėjimą įvardijimas leis aiškiau nurodyti egzaminavimo centrų atliekamas funkcijas. Kaip jau minėta, kai kurie egzaminavimo centrai šiuo metu ima papildomą mokestį už duomenų apie išklaustytus mokymus kaupimą ir perdavimą eismo saugos institucijai. Tačiau duomenų kaupimo ir perdavimo veiksmai nesudaro paslaugos fiziniam asmeniui. Paslauga fiziniam asmeniui laikytinas pažymėjimo atnaujinimas, kuris sudaro sudėtinę egzaminavimo centrų teikiamos paslaugos – pažymėjimo išdavimo – dalį.

Taip pat pažymėjimo atnaujinimo įvardijimas sudarys sąlygas nustatyti aiškiai ir neįpareigojančią naudotis to paties pažymėjimą išdavusio egzaminavimo centro paslaugomis pažymėjimų atnaujinimo tvarką.

Įstatymo projektu siūloma patikslinti, kad fizinis asmuo, pageidaujantis atnaujinti pažymėjimą, gali kreiptis į bet kurį Lietuvoje veikiančią ir eismo saugos institucijos pripažintą egzaminavimo centrą.

Pažymėjimą išdavęs egzaminavimo centras ir pagal šiuo metu galiojančio GTESĮ 20 straipsnio 13 dalies nuostatas privalo sekti išduotų pažymėjimų atnaujinimą ir informuoti asmenis apie galimą pažymėjimo galiojimo sustabdymą, jiems laiku nepateikęs mokymų išlausymą patvirtinančių dokumentų. Tad Įstatymo projektu siūloma nustatyti papildomą sąlygą, kad pažymėjimą išdavęs arba paskutinį kartą jį atnaujinęs egzaminavimo centras, prieš pateikdamas fiziniam asmeniui pranešimą apie galimą pažymėjimo galiojimo sustabdymą, privalo patikrinti eismo saugos institucijos svetainėje, ar kitas egzaminavimo centras neatnaujino, nesustabdė arba nepanaikino pažymėjimo galiojimo. Tik tuo atveju, jeigu eismo saugos institucijos svetainėje nėra paskelbta informacija apie pažymėjimo atnaujinimą, sustabdymą arba panaikinimą, jį išdavęs arba paskutinį kartą atnaujinęs egzaminavimo centras privalėtų imtis pažymėjimo galiojimo sustabdymo veiksmų. Siekiant išvengti nesusipratimų, Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad pažymėjimą išdavęs arba paskutinį kartą jį atnaujinęs egzaminavimo centras įspėja fizinį asmenį apie galimą išduoto pažymėjimo galiojimo sustabdymą ne vėliau kaip prieš 20 darbo dienų iki pažymėjimo galiojimo termino pabaigos.

Eismo saugos institucija savo interneto svetainėje viešai skelbia fizinio asmens, kuriam išduotas pažymėjimas, vardą (vardus), pavardę (pavardes), pažymėjimo numerį, išdavimo datą, pažymėjimo galiojimo atnaujinimo, sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo datą, egzaminavimo centrą, kuris atnaujino arba sustabdė pažymėjimo galiojimą, kad būtų galima įsitikinti, jog fiziniam asmeniui yra išduotas pažymėjimas, jis galioja ir kitas egzaminavimo centras neatnaujino pažymėjimo galiojimo arba jo nesustabdė.

Be to, Įstatymo projektu siūloma patikslinti, kad pažymėjimą pakeičia arba jo galiojimą panaikina pažymėjimą išdavęs arba paskutinį kartą jį atnaujinęs egzaminavimo centras tik tada, kai asmuo per atitinkamo egzaminavimo centro nustatytą terminą nepateikia dalyvavimą mokymuose patvirtinančių dokumentų arba miršta, tačiau panaikinti pažymėjimo galiojimą asmens prašymu gali bet kuris Lietuvoje veikiantis pripažintas egzaminavimo centras.

4.1.3. *Dėl GTESĮ 21 straipsnio pakeitimo*

Analogiškai Įstatymo projektu keičiamo GTESĮ 20 straipsnio nuostatomis ir dėl priežasčių, nurodytų šio aiškinamojo rašto 4.1.3 papunktyje, Įstatymo projektu nauja redakcija dėstomame GTESĮ 21 straipsnyje siūloma nustatyti, kad:

1) fiziniai asmenys, kurie nėra geležinkelių infrastruktūros valdytojų arba geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojai, tačiau siekia įgyti teisę vadovauti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbams, turi gauti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovo pažymėjimą; vadovauti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbams ir atsakyti už saugų krovinių krovimą į vagonus bei tvirtinimą juose gali krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovai, kurie gali būti tiek geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojai, tiek GTESĮ 3 straipsnio 1 dalies 9 punkte nurodytų įmonių, kraunančių supakuotas prekes į vagonus (krovėjų), ar kitų įmonių, kurios nėra geležinkelių infrastruktūros valdytojai ar geležinkelio įmonės (vežėjai), darbuotojai; be to, fiziniai asmenys, įgiję šiuos pažymėjimus, turi teisę vykdyti veiklą savarankiškai (Įstatymo projektu keičiamo GTESĮ 21 straipsnio 2 dalis);

2) fizinių asmenų, siekiančių įgyti teisę vadovauti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbams, egzaminų organizavimo, jų žinių tikrinimo ir pažymėjimų išdavimo, pakeitimo, pažymėjimo galiojimo atnaujinimo, pažymėjimo galiojimo sustabdymo, pažymėjimo galiojimo sustabdymo ir pažymėjimo galiojimo panaikinimo pagrindai nustatomi GTESĮ, o fizinių asmenų, siekiančių įgyti teisę vadovauti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbams, egzaminų organizavimo, jų žinių tikrinimo ir pažymėjimų išdavimo, pakeitimo, pažymėjimo galiojimo atnaujinimo, pažymėjimo galiojimą sustabdymo, pažymėjimo galiojimo sustabdymo ir pažymėjimo galiojimo panaikinimo tvarka detalizuojama GTESĮ įgyvendinamajame teisės akte (Įstatymo projektu keičiamo GTESĮ 21 straipsnio 3 dalis);

3) kas 5 metus nuo pažymėjimo išdavimo dienos jį įgijęs fizinis asmuo privalo GTESĮ 23 straipsnio 1 dalyje nurodytame mokymo centre išklausti 16 valandų trukmės eismo saugos institucijos nustatyto turinio mokymus ir kreiptis į egzaminavimo centrą dėl pažymėjimo galiojimo atnaujinimo bei pateikti mokymų išklausimą patvirtinančius dokumentus. Kaip ir šiuo metu, eismo saugos institucija nustatytų detalų šių mokymų turinį, tačiau prašymas atnaujinti pažymėjimo galiojimą (taip pat mokymų išklausimą patvirtinantys dokumentai) galėtų būti pateikti kitam egzaminavimo centrui nei tam, kuris išdavė pažymėjimą.

4.1.4. *Dėl GTESĮ 22, 23, 25 ir 26 straipsnių pakeitimo*

Įstatymo projektu siūloma patikslinti GTESĮ 22 ir 23 straipsnių 1 dalyse nurodytų įgaliojimų egzaminuoti fizinius asmenis ir teisės juos mokyti pavadinimus ir nustatyti, kad egzaminavimo centrams išduodami įgaliojimai egzaminuoti fizinius asmenis, siekiančius įgyti teisę dirbti pavojeingose geležinkelio zonoje, ir (ar) fizinius asmenis, pageidaujančius įgyti teisę vadovauti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbams, o mokymo centrams suteikiama teisė mokyti fizinius asmenis, įgijusius teisę dirbti pavojeingose geležinkelio zonoje, ir (ar) įgijusius teisę vadovauti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbams.

Įstatymo projektu keičiamo GTESĮ 22 straipsnio 6 dalies 8 punkte nurodytą pareigą kaupiti duomenis apie fizinių asmenų išklausytus mokymus ir užtikrinti, kad šie duomenys būtų teikiami neatlygintinai eismo saugos institucijai, nes siekiant būtent minėtojo tikslo paskelbti informaciją, tačiau ne nustatyti pagrindą apmokestinti fizinius asmenis už duomenų kaupimą, įstatyme buvo įtvirtinta pareiga kaupiti ir perduoti duomenis eismo saugos institucijai. Kaip jau minėta, iš fizinių asmenų bus gali imti užmokestį už pažymėjimo galiojimo atnaujinimą.

Įstatymo projektu keičiamo GTESĮ 22 straipsnį siūloma papildyti nauja 12¹ dalimi ir nustatyti pareigą egzaminavimo centrui, kuriam buvo sustabdyti arba panaikinti įgaliojimai vykdyti egzaminavimo centro veiklą, eismo saugos institucijai neatlygintinai eismo saugos institucijos nustatyta tvarka perduoti visus turimus duomenis apie fizinių asmenų išlaikytus egzaminus, jeigu egzaminavimo centras šiems asmenims nespėjo išduoti pažymėjimo iki įgaliojimų egzaminavimo centrui sustabdymo arba panaikinimo dienos, gautus duomenis apie asmenų išklausytus mokymus, jeigu egzaminavimo centras nespėjo atnaujinti pažymėjimo iki įgaliojimų egzaminavimo centrui sustabdymo arba panaikinimo dienos, informaciją apie fizinius asmenis, kurie yra įspėti apie išduoto

pažymėjimo galiojimo sustabdymą, gautus prašymus pakeisti pažymėjimą arba panaikinti pažymėjimo galiojimą, jeigu egzaminavimo centras nespėjo pakeisti pažymėjimo arba panaikinti pažymėjimo galiojimo iki įgaliojimų egzaminavimo centrui sustabdymo arba panaikinimo dienos, kad eismo saugos institucija išduotų, atnaujintų, sustabdytų ar panaikintų atitinkamų pažymėjimų galiojimą.

Atitinkamai Įstatymo projektu siūloma patikslinti GTESĮ 22 straipsnio 13 dalį ir nustatyti, kad jeigu eismo saugos institucija sustabdo įgaliojimus egzaminavimo centrui arba juos panaikina, ji išduoda pažymėjimus fiziniams asmenims, kurie išlaikė konkretaus egzaminavimo centro įvykdytus egzaminus, tačiau egzaminavimo centras jiems nespėjo išduoti pažymėjimo iki įgaliojimų egzaminavimo centrui sustabdymo arba panaikinimo dienos, atnaujina pažymėjimus fiziniams asmenims, kurie pateikė informaciją apie išklaustytus mokymus egzaminavimo centrui, tačiau jis nespėjo atnaujinti pažymėjimo galiojimo iki įgaliojimų egzaminavimo centrui sustabdymo arba panaikinimo dienos, pakeičia pažymėjimus fiziniams asmenims, kurie pateikė prašymus pakeisti pažymėjimus, tačiau egzaminavimo centras jų nespėjo pakeisti iki įgaliojimų egzaminavimo centrui sustabdymo arba panaikinimo dienos, įspėja fizinius asmenis apie pažymėjimo sustabdymą ir, jeigu yra pagrindas, sustabdo fizinių asmenų pažymėjimų galiojimą, panaikina pažymėjimų galiojimą. Įstatymo projektu siūlomais GTESĮ 22 straipsnio pakeitimais yra siekiama užkirsti kelią situacijai, kuomet, egzaminavimo centrui sustabdžius veiklą, fiziniai asmenys, kurie išlaikė egzaminus, išklause mokymus ir pan., nukentėtų, kadangi neliko subjekto, kuris turėjo išduoti, atnaujinti ar pan. pažymėjimą. Vietoj veiklą sustabdžiusio egzaminavimo centro šiuos veiksmus galėtų atlikti eismo saugos institucija.

Kitose Įstatymo projektu keičiamo GTESĮ 22 straipsnio, Įstatymo projektu keičiamo GTESĮ 23 straipsnio ir Įstatymo projektu keičiamo GTESĮ 26 straipsnio dalyse yra atliekami redakcinio pobūdžio patikslinimai.

4.2. *Dėl siūlomų GTESĮ 13 straipsnio pakeitimų*

4.2.1. *Dėl sąlygų fiziniams asmenims, kurie pageidauja teisėtai atlikti tam tikrus darbus pavoje zonoje geležinkelio zonoje, patikslinimo*

Įstatymo projektu siūloma pakeisti ir nauja redakcija išdėstyti GTESĮ 13 straipsnį ir nustatyti, kad fiziniams asmenims draudžiama vaikščioti, važinėti geležinkelio keliais ir būti pavoje zonoje geležinkelio zonoje tam nenustatytose vietose, išskyrus:

1) eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis atliekančius darbuotojus (kurie nurodomi vietoj fizinių asmenų, kurių darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu);

2) fizinius asmenis, turinčius galiojantį asmens, dirbančio pavoje zonoje geležinkelio zonoje, pažymėjimą (kurie nurodomi vietoj fizinių asmenų, kurių darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu);

3) fizinius asmenis, turinčius galiojantį krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovo pažymėjimą;

4) traukinio mašinistus, turinčius galiojantį traukinio mašinisto pažymėjimą;

5) teisėsaugos pareigūnus, ugniagesius gelbėtojus, greitosios medicinos pagalbos personalą, eismo saugos institucijos valstybės tarnautojus ir darbuotojus, dirbančius pagal darbo sutartis, vykdančius teisėtai gautus pavedimus ar teisės aktuose nustatytas funkcijas;

6) karinėse pratybose dalyvaujančius asmenis, turinčius geležinkelių infrastruktūros valdytojo leidimą, kitus asmenis, esančius geležinkelių infrastruktūroje nenuolatinio pobūdžio veiklai vykdyti, kai yra geležinkelių infrastruktūros valdytojo sutikimas.

Kadangi teisėsaugos pareigūnai, ugniagesiai gelbėtojai ir greitosios medicinos pagalbos personalas dažnu atveju imasi darbų pavoje zonoje geležinkelio zonoje nelaukdami kol į įvykio vietą atvyks geležinkelių infrastruktūros valdytojo darbuotojai, saugų darbą pavoje zonoje apsaugos zonoje turi užtikrinti pavoje zonoje esantys pareigūnai. Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad teisėsaugos pareigūnai, ugniagesiai gelbėtojai, greitosios medicinos pagalbos personalas, eismo saugos institucijos valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, vykdančius teisėtai gautus pavedimus ar teisės aktuose nustatytas funkcijas turi užtikrinti saugų teisėtai gautų pavedimų ar teisės aktuose nustatytų funkcijų vykdymą jiems esant pavoje zonoje geležinkelio zonoje. Be to, Įstatymo projektu siūloma įtvirtinti pareigą minėtiems asmenims apie

planuojamą buvimą pavojingą geležinkelio zonoje iki atvykimo į pavojingą geležinkelio zoną pranešti geležinkelių infrastruktūros valdytojui. Išankstinis geležinkelių infrastruktūros valdytojo informavimas apie pareigūnų planuojamą atvykimą į pavojingą geležinkelio zoną reikalingas tam, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojo atstovai taip pat nedelsiant vyktų į įvykio vietą, prireikus teiktų telefonu informaciją (instrukcijas kaip elgtis) pareigūnams pavojingą geležinkelio zoną.

Įstatymo projektu siūlomos skirtingos geležinkelių infrastruktūros valdytojo sprendimų dėl atitinkamų asmenų buvimo pavojingą geležinkelio zonoje suteikimo formos, t. y. leidimas – konkrečiose karinėse pratybose dalyvaujantiems asmenims (yra derinamas laikas, pratybų trukmė (gali trukti kelias paras), gali tekti riboti traukinių eismą, arba priešingai - imituoti konkretų įvykį geležinkelių infrastruktūroje ir kitos reikalingos sąlygos pratyboms organizuoti), ir sutikimas, kuris gali būti duodamas net žodžiu, nes reikalingas trumpalaikiams darbams atlikti pavojingą geležinkelio zonoje, pvz., išjungti elektros tiekimą kontaktiniame geležinkelių tinkle.

Tikimasi, kad patikslinus GTESĮ 13 straipsnį taip, kaip siūloma, teisėsaugos pareigūnai, ugniagesiai gelbėtojai, greitosios medicinos pagalbos personalas, eismo saugos institucijos valstybės tarnautojai ir darbuotojai, dirbantys pagal darbo sutartis, karinėse pratybose dalyvaujantys asmenys, kiti asmenys, esantys geležinkelių infrastruktūroje nenuolatinio pobūdžio veiklai vykdyti, skirs daugiau dėmesio įvertinti darbo pavojingą geležinkelio zonoje pavojus ir apsisaugoti nuo grėsmių jų pačių sveikatai bei gyvybei.

4.2.2. *Dėl tam tikro elgesio geležinkeliuose draudimo nustatymo įstatymo lygmeniu*

Atsižvelgiant į tai, kad vadovaujantis ANK 373 straipsniu yra taikoma administracinė atsakomybė už šiukšlių ar kitų daiktų išmetimą iš geležinkelių riedmenų, šiukšlinimą traukiniuose, įlipimą ar išlipimą važiuojant traukiniui, daiktų, dėl kurių gali sutrikti geležinkelių transporto eismas, dėjimą ant geležinkelių infrastruktūros objektų, neteisėtą traukinio stabdymą, Įstatymo projektu siūloma papildyti GTESĮ 13 straipsnį, uždraudžiant atitinkamą elgesį geležinkeliuose įstatymo lygmeniu. Be to, siekiant suvienodinti GTESĮ ir ANK vartojamas sąvokas, siūloma patikslinti ANK 373 straipsnio formulotę.

4.3. *Dėl geležinkelių riedmenų techninio prižiūrėtojo sertifikavimo sistemos pakeitimų*

4.3.1 *Dėl sąlygų, kai nereikalaujama įgyti geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 435 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninio prižiūrėtojo (ECM) sertifikato, patikslinimo*

Įstatymo projektu siūloma pakeisti GTESĮ 17 straipsnio 3 dalį ir nustatyti, kad „*Geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų), kurie pageidauja atlikti tik savo veikloje naudojamų kitų negu prekiniai vagonai geležinkelių riedmenų techninę priežiūrą, atitiktis šio įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje nustatytiems reikalavimams patikrinama išduodant geležinkelių infrastruktūros valdytojams saugos leidimus, o geležinkelio įmonėms (vežėjams) – bendruosius saugos sertifikatus arba savanoriškai pateikus prašymą gauti ECM sertifikatą.*“

Vadovaujantis Reglamento (ES) 2019/779 3 straipsnio 2–4 dalimis: „2. ECM sertifikatas, patvirtinantis atitiktį II priedo reikalavimams, yra privalomas: (a) visiems už prekinį vagonų techninę priežiūrą atsakingiems subjektams ir (b) visiems už techninę priežiūrą atsakingiems subjektams, išskyrus geležinkelio įmones ir geležinkelių infrastruktūros valdytojus, vykdančius tik savo eksploatuojamų transporto priemonių techninę priežiūrą. <...> 4. Atitiktis II priedui įrodoma ECM sertifikatu, arba, nedarant poveikio 2 daliai, geležinkelio įmonių atveju – įgyjant saugos sertifikatą, o geležinkelių infrastruktūros valdytojų atveju – įgyjant saugos leidimą“⁵⁰.

⁵⁰ Perkeliant Direktyvą (ES) 2016/798 į nacionalinę teisę, žodžių junginys „nedarant poveikio 2 daliai“ buvo suprantamas kaip nuoroda, kad prekinį vagonų techniniai prižiūrėtojai savo atitiktį Reglamento (ES) 2019/779 II priede nustatytiems reikalavimams įrodo, įgydami bendrąjį saugos sertifikatą ar saugos leidimą, o geležinkelio įmonėms (vežėjams) ir geležinkelių infrastruktūros valdytojams, atliekantiems tik savo veikloje naudojamų kitų nei prekiniai vagonai geležinkelių riedmenų techninę priežiūrą, patikra Reglamento (ES) 2019/779 II priedo reikalavimams neatliekama, kadangi būtent tokios nuostatos buvo įtvirtintos anksčiau galiojusios 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/49/EB dėl saugos Bendrijos geležinkeliuose ir iš dalies pakeičiančios Tarybos direktyvą 95/18/EB dėl geležinkelio įmonių licencijavimo bei Direktyvą 2001/14/EB dėl geležinkelių infrastruktūros pajėgumų paskirstymo, mokesčių už naudojimąsi geležinkelių infrastruktūra ėmimo ir saugos sertifikavimo su visais pakeitimais 14 a straipsnio 1, 3 ir 4 dalyse.

Vadovaujantis Agentūros parengtomis ir 2021 m. pateiktomis gairėmis⁵¹, Reglamento (ES) 2019/779 3 straipsnio nuostatos turi būti aiškinamos kaip įpareigojančios visus už vagonų techninę priežiūrą atsakingus subjektus, įskaitant geležinkelių infrastruktūros valdytojus ir geležinkelio įmones (vežėjus), kurie naudoja prekinius vagonus tik savo veikloje, įgyti ECM sertifikatą. Geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams) leidžiama neįgyti ECM sertifikato, jeigu jie savo veikloje naudoja geležinkelių riedmenis, išskyrus prekinius vagonus. Tokiu atveju geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) atitiktį Reglamento (ES) 2019/779 II priedo reikalavimams įrodo, kad jų SVS nustatytos geležinkelių riedmenų techninės priežiūros priemonės atitinka Reglamento (ES) 2019/779 II priedo nuostatas, arba savanoriškai įgyja ECM sertifikatą.

Tik savo veikloje naudojami geležinkelių riedmenys yra tuomet, kai „*jokia kita geležinkelio įmonė (vežėjas) nesinaudoja geležinkelių riedmenimis*“⁵², pavyzdžiui, geležinkelių riedmenys nėra išnuomoti, jie nenaudojami kitos geležinkelio įmonės (vežėjo) ar geležinkelių infrastruktūros valdytojo pagal panaudos sutartį ir pan. Taip pat svarbu pabrėžti, kad siekdamas pasinaudoti minėtąja išimtimi subjektas privalo būti bendrojo saugos sertifikato ar saugos leidimo turėtoju (subjektu, kuriam privaloma jį įgyti). Tai reiškia, kad tuo atveju, kai, pavyzdžiui, geležinkelių riedmenų naudotojai⁵³ yra geležinkelių infrastruktūros valdytojų rangovai, jie privalo įgyti ECM sertifikatą. Geležinkelių infrastruktūros valdytojui priešingai – įgyti ECM sertifikatą neprivaloma, jeigu jo geležinkelių riedmenis naudoja rangovas, kuris nėra kitas geležinkelių infrastruktūros valdytojas ar geležinkelio įmonė (vežėjas) ir turi ECM sertifikatą šiems konkreitiems geležinkelių riedmenims.

Taigi, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) privalo:

1) įgyti ECM sertifikatą, jeigu pageidauja atlikti prekių vagonų, naudojamų 1 435 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninę priežiūrą;

2) įrodyti atitiktį Reglamento (ES) 2019/779 II priede nustatytiems reikalavimams, jeigu pageidauja atlikti tik savo veikloje 1 435 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle naudojamų kitų geležinkelių riedmenų, išskyrus prekių vagonus, techninę priežiūrą (ECM sertifikatas tokiu atveju neišduodamas) arba savanoriškai įgyti ECM sertifikatą.

Pažymėtina, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) SVS nustatytos prekių vagonų techninės priežiūros priemonės jau šiuo metu turi atitikti Reglamento (ES) 2019/779 II priedo reikalavimus, vadovaujantis galiojančios redakcijos GTESĮ 17 straipsnio 3 dalimi. Taigi, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai), nelaukdami, kol bus priimtas Įstatymo projektas, gali teikti prašymus išduoti ECM sertifikatą, vadovaudamiesi GTESĮ 19 straipsniu, o eismo saugos institucija išduoti ECM sertifikatus, remdamasi Reglamento (ES) 2019/779 nuostatomis.

Taip pat, vadovaudamiesi GTESĮ 15 straipsnio 10 dalimi, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) turi būti parengę kitų nei prekiniai vagonai geležinkelių riedmenų, kurie naudojami tik jų pačių veikloje, techninės priežiūros priemonės (sistemos), tačiau šiuo metu galimai nėra įvertinta jų atitiktis Reglamento (ES) 2019/779 nuostatomis⁵⁴. Remiantis GTESĮ 8 straipsnio 21 dalies 6 punktu, 9 straipsnio 18 dalies 4 punktu, geležinkelio įmonės (vežėjai), įgijusios bendrąjį saugos sertifikatą, ir geležinkelių infrastruktūros valdytojai, įgiję saugos leidimą, praneša eismo saugos institucijai, kai parengiami esminiai SVS pakeitimai, kurių sąrašą patvirtina

⁵¹ *Guide for the application of Article 14 of Directive (EU) 2016/798 and Commission Implementing Regulation (EU) No 2019/779 on a system of certification of entities in charge of maintenance for vehicles*, 33 ir 34 psl.: https://www.era.europa.eu/domains/trains/certification-entities-charge-maintenance_en.

⁵² *Ibidem*, 53 psl.

⁵³ Remiantis GTESĮ 2 straipsnio 17 dalimi, geležinkelių riedmenų naudotojas – geležinkelių riedmenų savininkas arba teisė naudoti geležinkelių riedmenis turintis asmuo, naudojantys geležinkelių riedmenis pagal paskirtį.

⁵⁴ GTESĮ 15 straipsnio 10 dalimi yra įgyvendintos Direktyvos 2016/798 14 straipsnio 2 dalies bendrosios nuostatos dėl techninės priežiūros sistemų turinio, kurios buvo detalizuotos Reglamente (ES) 2019/779, todėl geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 435 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle (taip pat ir geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle), techninių priežiūrėtojų parengtos techninės priežiūros sistemos turi atitikti esminius geležinkelių riedmenų techninės priežiūros sistemoms keliamus reikalavimus.

eismo saugos institucija. Esminių geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemos pakeitimų sąrašo⁵⁵ 1.5 papunktyje numatyta, kad esminių SVS pakeitimu laikomas geležinkelių riedmenų techninės priežiūros tvarkos pakeitimas, kai keičiamos geležinkelių infrastruktūros ir (ar) geležinkelių riedmenų techninės priežiūros rūšys arba techninės priežiūros atlikimo periodiškumas. Taigi, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) turėtų įvertinti savo SVS nustatytas kitų nei prekiniai vagonai geležinkelių riedmenų, naudojamų tik savo veikloje, techninės priežiūros priemonės (sistemos), jeigu reikia, suderinti jas su Reglamento (ES) 2019/779 reikalavimais ir nusprendus, kad pakeitimai prilygsta esminiems SVS pakeitimams, pranešti⁵⁶ apie juos eismo saugos institucijai. Vadovaudamasi Geležinkelio įmonių (vežėjų) ir geležinkelių infrastruktūros valdytojų saugos sertifikavimo taisyklių⁵⁷ 47 punktu, eismo saugos institucija, gavusi bendrojo saugos sertifikato turėtojo arba saugos leidimo turėtojo pranešimą apie SVS pokyčius, per 30 darbo dienų nuo pranešimo apie pokyčius gavimo dienos įvertina, ar atnaujinta SVS atitinka jai keliamus reikalavimus. Nusprendusi, kad SVS nustatytų priemonių nepakanka bendrajame saugos sertifikate ar saugos leidime nurodytai veiklai saugiai vykdyti, eismo saugos institucija nurodo nustatytus SVS trūkumus, įpareigoja juos pašalinti ir apie tai pranešti.

Priėmus Įstatymo projektą, būtų užtikrintas tinkamas Reglamento (ES) 2019/779 įgyvendinimas ir labiau standartizuota geležinkelių riedmenų techninė priežiūra, kuri, viliamasi, lemtų geresnę geležinkelių riedmenų techninę būklę.

4.3.2 Dėl nacionalinės geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninių priežiūrėtojų sertifikavimo sistemos patikslinimo

Direktyvos (ES) 2016/798 14 straipsnyje nustatyta, kad „*kiekviena transporto priemonė, prieš pradedant ją naudoti tinkle, turi turėti jai skirtą už techninę priežiūrą atsakingą subjektą; kiekvieną už techninę priežiūrą atsakingą subjektą sertifikuoja akredituota arba pripažinta įstaiga arba nacionalinė saugos institucija ir išduoda jam už techninę priežiūrą atsakingo subjekto sertifikatą* (toliau – ECM sertifikatas), vadovaudamasi Reglamentu (ES) 2019/779. Pabrėžtina, kad ECM sertifikatai galioja visoje Europos Sąjungoje.

Direktyvos (ES) 2016/798 15 straipsnyje nustatyta, kad „*nurodytais atvejais, valstybės narės gali vykdyti savo pareigas nustatyti už techninę priežiūrą atsakingą subjektą kitomis priemonėmis nei 14 straipsnyje nustatyta techninės priežiūros sistema.*“ Perkeliant Direktyvą (ES) 2016/798 į GTESĮ, Lietuvos Respublika pasinaudojo išimtimis šiems geležinkelių riedmenims:

- geležinkelių riedmenys naudojami tinkluose arba linijose, kurių vėžės plotis skiriasi nuo pagrindinio Europos Sąjungos geležinkelių tinklo vėžės pločio, ir jų atitiktis Direktyvos (ES) 2016/798 14 straipsnio 2 dalyje nustatytiems reikalavimams yra užtikrinta sudarius tarptautinius susitarimus su trečiosiomis šalimis;

- prekiniai vagonai ir keleiviniai vagonai, bendrai naudojami su trečiosiomis valstybėmis, kurių vėžės plotis skiriasi nuo pagrindinio Europos Sąjungos geležinkelių tinklo vėžės pločio.

Pasinaudojus Direktyvos (ES) 2016/798 15 straipsnio išimtimis, GTESĮ nustatyti tokie sertifikavimo principai:

- geležinkelių riedmenų, naudojamų 1435 mm pločio vėžės geležinkelių tinkle techniniai priežiūrėtojai sertifikuojami vadovaujantis Reglamentu (ES) 2019/779; išduotas ECM sertifikatas galiojantis visoje Europos Sąjungoje;

⁵⁵ LTSA direktoriaus 2020 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. 2BE-435 „Dėl Esminių geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemos pakeitimų sąrašo patvirtinimo“.

⁵⁶ Vadovaujantis susisiekiimo ministro 2003 m. sausio 23 d. įsakymu Nr. 3-37 patvirtintų Geležinkelio įmonių (vežėjų) ir geležinkelių infrastruktūros valdytojų saugos sertifikavimo taisyklių 46 punktu ir Esminių geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemos pakeitimų sąrašo 1.5 papunkčiu, reikalavimas pranešti šiuo atveju taikytinas, jei apie šiuos pakeitimus eismo saugos institucija nebuvo informuota įgyvendinant kitų sertifikuojamų veiklų vykdymo sąlygas, pavyzdžiui, geležinkelio įmonė (vežėjas) nėra pateikusi pranešimo apie planuojamus įgyvendinti esminius veiklos masto, rūšies ar vykdymo vietos pakeitimus ar prašymo atnaujinti ar papildyti bendrąjį saugos sertifikatą, geležinkelių infrastruktūros valdytojas – prašymo atnaujinti arba papildyti saugos leidimą.

⁵⁷ *Ibidem*, 58 psl.

- geležinkelių riedmenų, naudojamų 1520 mm pločio vėžės geležinkelių tinkle techniniai prižiūrėtojai sertifikuojami vadovaujantis Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro nustatytais reikalavimais; išduoti sertifikatai galioja Lietuvos Respublikoje;

- prekinį vagonų ir keleivinių vagonų, bendrai naudojamų su trečiosiomis šalimis, techniniai prižiūrėtojai nesertifikuojami;

- geležinkelių riedmenų, kuriems nacionaliniai teisės aktai nenustato pareigos gauti techninio prižiūrėtojo sertifikatą ar ECM sertifikatą, gali savanoriškai gauti ECM sertifikatą vadovaujantis Reglamentu (ES) 2019/779.

Atsižvelgiant į esamą reglamentavimą, susiklosto praktinė situacija, kai geležinkelių riedmenų, kurių neketinama bendrai naudoti su trečiosiomis valstybėmis, techniniai prižiūrėtojai, turi gauti techninio prižiūrėtojo sertifikatą, kuris galioja tik Lietuvos Respublikos ir neturi galimybės įgyti savanoriškai ECM sertifikatą, kuris galiotų visoje Europos Sąjungoje. Atitinkamai tai reiškia, kad vagono naudotojas, norėdamas, kad vagonas važiuotų Baltijos valstybių geležinkelių tinkle, turi paskirti techninį prižiūrėtoją, kuris turėtų Lietuvos Respublikoje, Latvijos Respublikoje ir Estijos Respublikos išduotus nacionalinius sertifikatus, kurie galioja tų valstybių teritorijose. GTESĮ nustatytas reglamentavimas nesudaro sąlygų įgyti ECM sertifikatą, kuris galiotų visoje Europos Sąjungoje, vagonams, kuriuos ketinama naudoti 1520 mm pločio vėžės geležinkelių tinkle.

Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projektu siūloma GTESĮ numatyti galimybę vagonų, kuriuos ketinama naudoti 1520 mm pločio vėžės geležinkelių tinkle, techniniams prižiūrėtojams, įgyti techninio prižiūrėtojo sertifikatą arba ECM sertifikatą. Pažymėtina, kad tokia galimybė yra numatyta Latvijos Respublikoje ir Estijos Respublikoje.

Įstatymo projektu taip pat siūloma GTESĮ 18 straipsnį papildyti nauja 1¹ dalimi ir nustatyti, kad: „Šio straipsnio 1 dalyje nustatytas reikalavimas įgyti techninio prižiūrėtojo sertifikatą netaikomas geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams), jeigu jie pageidauja atlikti tik savo veikloje naudojamų specialiųjų geležinkelių riedmenų techninę priežiūrą. Tokiu atveju atitiktis šio įstatymo 4 straipsnio 5 dalyje nustatytiems reikalavimams patikrinama išduodant geležinkelių infrastruktūros valdytojams saugos leidimus, o geležinkelio įmonėms (vežėjams) – bendruosius saugos sertifikatus arba savanoriškai pateikus prašymą gauti techninio prižiūrėtojo sertifikatą “ ir atitinkamai patikslinti GTESĮ 18 straipsnio 5 dalį – išbraukti nuorodą į GTESĮ 17 straipsnio 3 dalį.

Specialieji geležinkelių riedmenys – tai Reglamento (ES) Nr. 1302/2014⁵⁸ priedo 2.2.2 c papunktyje nurodyti geležinkelių riedmenys: geležinkelio statybos ir priežiūros, geležinkelių infrastruktūros apžiūros riedmenys, geležinkelio kelio priežiūros mašinos, atstatomieji riedmenys ir geležinkelių riedmenys, kurie gali važiuoti ir automobilių keliais. Būtent šie geležinkelių riedmenys daugiausia naudojami tik pačių geležinkelių infrastruktūros valdytojų (geležinkelio įmonių (vežėjų) veikloje. (Pažymėtina, kad žodžių junginys „savo veikloje naudojami“ turi būti suprantamas taip, kaip nurodyta šio aiškinamojo rašto 4.3.1 papunktyje.)

Kiti geležinkelių riedmenys praktikoje, be kita ko, yra išnuomojami arba perduodami naudotis kitoms geležinkelio įmonėms (vežėjams), geležinkelių infrastruktūros valdytojams. Techninio prižiūrėtojo sertifikatas yra garantija įmonei (vežėjui), geležinkelių infrastruktūros valdytojui, kad kitos geležinkelio įmonės (vežėjo), geležinkelių infrastruktūros valdytojo perduoti geležinkelių riedmenys bus techniškai prižiūrėti, tvarkingi ir saugūs naudoti. Todėl, tikslinant nacionalinę geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninių prižiūrėtojų sertifikavimo sistemą, siūloma reikalavimą įgyti techninio prižiūrėtojo sertifikatą arba ECM sertifikatą taikyti tų geležinkelių riedmenų, kurie potencialiai bet kada gali būti perduoti naudoti kitos geležinkelio įmonės (vežėjo) ar geležinkelių infrastruktūros valdytojo veikloje, techninių prižiūrėtojų atžvilgiu.

Įstatymo projektu siūloma nacionalinė geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninių prižiūrėtojų sertifikavimo sistema

⁵⁸ 2014 m. lapkričio 18 d. Komisijos reglamentas (ES) Nr. 1302/2014 dėl Europos Sąjungos geležinkelių sistemos posistemo „Lokomotyvai ir keleiviniai riedmenys“ techninės sąveikos specifikacijos, su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2023/1694 2023

smarkiai nesiskirtų nuo ECM sertifikavimo sistemos, tačiau reikalautų įgyti techninio prižiūrėtojo sertifikatą arba ECM sertifikatą tais atvejais, kai geležinkelių riedmenys gali būti perduoti kitiems subjektams, ir priešingai – nereikalautų įgyti techninio prižiūrėtojo sertifikato iš geležinkelių infrastruktūros valdytojų, geležinkelio įmonių (vežėjų), kai jie naudoja specialiuosius geležinkelių riedmenis tik savo veikloje.

Remiantis šiuo metu galiojančios redakcijos GTESĮ 15 straipsnio 1 dalimi, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) turi būti įgiję kitų nei prekiniai vagonai geležinkelių riedmenų techninio prižiūrėtojo sertifikatus, tad geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) nustatytos specialiųjų geležinkelių riedmenų techninės priežiūros priemonės turi atitikti susisiekimo ministro tvirtinamose Techninių prižiūrėtojų sertifikavimo taisyklėse nustatytus reikalavimus. Taip pat, vadovaujantis GTESĮ 18 straipsnio 5 dalimi, minėtus reikalavimus turi atitikti geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) SVS nustatytos prekinų vagonų techninės priežiūros priemonės (sistemos). Tad geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai), nelaukdami, kol bus priimtas Įstatymo projektas, gali teikti prašymus išduoti techninio prižiūrėtojo sertifikatą dėl prekinų vagonų techninės priežiūros, vadovaudamiesi GTESĮ 19 straipsniu.

Taigi, priėmus Įstatymo projektą, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) privalėtų:

- 1) įgyti geležinkelių riedmenų, naudojamų 1 520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninio prižiūrėtojo sertifikatą arba ECM sertifikatą, jeigu pageidauja atlikti prekinų vagonų techninę priežiūrą;
- 2) įgyti techninio prižiūrėtojo sertifikatą arba ECM sertifikatą, jeigu pageidauja atlikti taip pat kitų geležinkelių riedmenų, išskyrus tik savo veikloje naudojamus specialiuosius geležinkelių riedmenis, techninę priežiūrą;
- 3) įrodyti SVS nustatytų techninės priežiūros priemonių atitiktį susisiekimo ministro tvirtinamose Techninių prižiūrėtojų sertifikavimo taisyklėse nustatytiems reikalavimais, jeigu pageidauja atlikti tik savo veikloje naudojamų specialiųjų geležinkelių riedmenų techninę priežiūrą (techninio prižiūrėtojo sertifikatas tokiu atveju neišduodamas) arba savanoriškai įgyti techninio prižiūrėtojo sertifikatą arba ECM sertifikatą.

4.4. Dėl GTESĮ reikalavimų taikymo siaurajam geležinkeliui

Įstatymo projektu siūloma papildyti GTESĮ nauju 16¹ straipsniu, skirtu reglamentuoti siaurąjį geležinkelį ir tinkamai atspindėti jo specifiką. Atsižvelgiant į kitokio pločio vėžių geležinkelių infrastruktūros ypatumus (vėžės plotį, geležinkelių riedmenis, traukinių eismo intensyvumą, traukinių greitį ir kt.), GTESĮ 16¹ straipsnio 1 dalyje nurodoma, kad kitokio nei 1 435 mm ir 1 520 mm pločio vėžių geležinkelių tinklo techninius ir eismo saugos reikalavimus nustato susisiekimo ministras, eismo organizavimo kitokio pločio vėžės geležinkelių infrastruktūroje tvarką – kitokio pločio vėžės geležinkelių tinklo valdytojas.

Siekiant panaikinti galimą teisinį neaiškumą dėl GTESĮ nuostatų taikymo kitokio pločio vėžių geležinkelių tinkle geležinkelių riedmenis valdantiems asmenims, Įstatymo projekto 16¹ straipsnio 2–4 dalyse siūloma įtvirtinti, kad fiziniai asmenys gali valdyti geležinkelių riedmenis kitokio pločio vėžės geležinkelių infrastruktūroje, o šiuos geležinkelių riedmenis valdančių asmenų padėjėjais gali dirbti tik išklause mokymus, susijusius su geležinkelių riedmenų valdymu bei eismo sauga kitokio pločio vėžės geležinkelių infrastruktūroje, vykdomus pagal valdytojo parengtą mokymų programą. Taip pat siūloma nustatyti, kad fiziniai asmenys, siekiantys valdyti geležinkelių riedmenis kitokio pločio vėžės geležinkelių infrastruktūroje, mokosi pripažintuose traukinio mašinistų mokymo centruose, o siekiantys dirbti šiuos geležinkelių riedmenis valdančių asmenų padėjėjais – mokymo centruose.

Taip pat Įstatymo projektu siūloma GTESĮ 16¹ straipsnio 4–5 dalyse įtvirtinti pareigą šiems fiziniams asmenims tikrintis sveikatą prieš pradedant dirbti ir vėliau dirbant – periodiškai GTESĮ 6 straipsnio 4 dalyje nurodyta sveikatos apsaugos ministro (Traukinio mašinistų ir darbuotojų, atliekančių eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, sveikatos tikrinimo tvarkos apraše) nustatyta tvarka.

4.5. *Dėl atvejų, kai galima nustatyti nacionalines taisykles, patikslinimo ir pranešimo apie vietinės reikšmės taisykles ir apribojimus tvarkos pakeitimo*

Įstatymo projektu siūloma pripažinti netekusiu galios GTESĮ 5 straipsnio 3 dalies 4 punktą – atvejį, kai leidžiama priimti nacionalines taisykles, nes TSS neapima visų taisyklių dėl reikalavimų darbuotojams, susijusiems su eismo sauga ar eismo saugos užduočių vykdymu (įskaitant atrankos kriterijus, fizinį ir psichologinį tinkamumą ir profesinį mokymą). Priėmus Reglamentą (ES) 2023/1693, šis klausimas yra laikomas iš esmės išspręstu: Europos Sąjungos valstybės narės nebegali nustatyti reikalavimų, susijusių su geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojų, kurie pageidauja atlikti eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, atrankos kriterijais, šių darbuotojų fiziniu ir psichologiniu tinkamumu, profesiniu mokymu ir pan., kadangi šie klausimai yra sureguliuoti OPE TSS ir Reglamente (ES) 2018/762. Europos Sąjungos valstybės narės leidžiama toliau taikyti tik reikalavimus darbuotojų, kurie vykdo su traukinių eismo tvarkymu ir leidimų traukiniams važiuoti davimu susijusias eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, profesinei kvalifikacijai (Lietuvoje netaikomi). Tačiau reikia pažymėti, kad Europos Sąjungos valstybės narės nėra skatinamos nustatyti šiuos reikalavimus naujai, kadangi atitinkamą klausimą planuojama išspręsti Europos Sąjungos lygiu. Jeigu Lietuvoje ateityje vis dėlto iškiltų poreikis nustatyti reikalavimus darbuotojų, kurie vykdo su traukinių eismo tvarkymu ir leidimų traukiniams važiuoti davimu susijusias eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, profesinei kvalifikacijai, šias taisykles būtų galima pagrįsti GTESĮ 5 straipsnio 3 dalies 3 punkto nuostata, pagal kurią nacionalines taisykles galima nustatyti, kai TSS (šiuo atveju – OPE TSS) neapima visų Lietuvos Respublikos geležinkelių tinklo ar jo dalies eksploatavimo taisyklių.

Taip pat Įstatymo projektu siūloma patikslinti GTESĮ 5 straipsnio 6 dalį ir numatyti, kad eismo saugos institucija praneša apie vietinio pobūdžio taisykles, susijusias su konkrečiomis vietos sąlygomis, tuo atveju, kai jos nustatytos norminiu teisės aktu. Informaciją apie kitas vietinio pobūdžio taisykles geležinkelių infrastruktūros valdytojai įtraukia į Agentūros tvarkomą geležinkelių infrastruktūros informacinę sistemą Reglamento (ES) 2019/777 nustatyta tvarka.

Reglamento (ES) 2023/1693 I priedėlyje jau nustatyta, kad vietinės veiklos taisyklės yra „griežtai vietinio pobūdžio taisyklės, susijusios su konkrečiomis vietos sąlygomis, kai jos nepaminėtos INF registre pagal Direktyvos 2016/798 14 straipsnio 11 dalį (Direktyva 2016/798: „11.<...> tas taisykles ir apribojimus įtraukia į 49 straipsnyje nurodytus infrastruktūros registrus“)“. Taip pat 2023 m. rugpjūčio d. Europos Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2023/1694, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 321/2013, (ES) Nr. 1299/2014, (ES) Nr. 1300/2014, (ES) Nr. 1301/2014, (ES) Nr. 1302/2014 ir (ES) Nr. 1304/2014 ir Įgyvendinimo reglamentas (ES) 2019/777, 4 straipsnio 1 dalyje yra patikslinta, kad duomenis į Agentūros tvarkomą geležinkelių infrastruktūros informacinę sistemą (t. y. INF registrą) Reglamento (ES) 2019/777 nustatyta tvarka tiesiogiai pateikia geležinkelių infrastruktūros valdytojai (Lietuvoje – viešosios geležinkelių infrastruktūros valdytojas, kadangi Reglamentas (ES) 2019/777 taikomas tik tiems geležinkelių infrastruktūros valdytojams, kuriems taikomos OPE TSS).

Taigi, priėmus Įstatymo projektą, GTESĮ 5 straipsnio 6 dalies nuostatos bus suderintos su naujausiuose teisės aktuose nustatytu teisiniu reguliavimu.

4.6. *Dėl kitų Įstatymo projektu siūlomų pakeitimų*

Įstatymo projektu siūloma patikslinti GTESĮ 2 straipsnio 14 dalį ir ją išdėstyti taip: „14. Geležinkelių posistėmis – geležinkelių sistemos struktūrinė dalis, tai yra struktūrinis geležinkelių posistėmis (geležinkelių infrastruktūros; *elektros* energijos; geležinkelio kelio kontrolės, valdymo ir signalizacijos; geležinkelių riedmenų kontrolės, valdymo ir signalizacijos; geležinkelių riedmenų), arba funkcinė dalis, tai yra funkcinis geležinkelių posistėmis (traukinių eismo organizavimo ir valdymo; geležinkelių techninės priežiūros; geležinkeliuose taikomų telematikos priemonių), kurių struktūrą tvirtina Lietuvos Respublikos susisiekimo ministras.“

Siekiant teisinio reguliavimo nuoseklumo, įvertinus GTESĮ 8 straipsnyje nustatytas bendrojo saugos sertifikato galiojimo pagrindus, Įstatymo projektu siūloma patikslinti GTESĮ 8 straipsnio 2 dalyje ir nustatyti, kad bendrasis saugos sertifikatas gali būti *apribotas, taip pat panaikintas laikinas apribojimas*. Pažymėtina, kad bendrojo sertifikato apribojimo ir bendrojo saugos sertifikato laikino apribojimo skirtumai yra atskleisti GTESĮ 8 str. 14 d., t. y. kai eismo saugos

institucija nustato pažeidimus - ji įspėja bendrojo saugos sertifikato turėtoją apie galimą laikiną bendrojo saugos sertifikato galiojimo apribojimą ir nustato terminą trūkumams pašalinti. Jeigu bendrojo saugos sertifikato turėtojas nepašalina trūkumų dėl kurių buvo įspėtas per nustatytą terminą – bendrojo saugos sertifikato galiojimas laikinai apribojamas ir nustatomas terminas trūkumams pašalinti. Jeigu ir per šį terminą trūkumai nepašalinami – bendrasis saugos sertifikatas apribojamas. Atkreiptinas dėmesys, kad bendrojo saugos sertifikato apribojimo panaikinimas GTESĮ ir Reglamente (ES) 2018/545 nenustatytas - t. y. vadovaujantis GTESĮ 8 str. 18 d. įmonė, kuriai sertifikatas apribotas, gali atnaujinti veiklą atitinkamame tinkle, tinklo dalyje ar pradėti verstis atitinkama veikla eismo saugos institucijai papildžius turimą sertifikatą.

4.8. *Dėl siūlomų įgyvendinimo ir įsigaliojimo nuostatų, priėmus Įstatymo projektą*

4.8.1. *Dėl SVS pakeitimo*

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad: „3. *Geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) įvertina Lietuvos Respublikos geležinkelių transporto eismo saugos įstatymo Nr. IX-1905 4 straipsnio 2 dalyje nurodytose geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemose nustatytas priemonės ir nusprendę, kad jų nepakanka tinkamai įvykdyti šio įstatymo 12 straipsnyje išdėstyto Geležinkelių transporto eismo saugos įstatymo 19¹ straipsnyje nustatytas geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) pareigas, pakeičia savo geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemas per 9 mėnesius nuo šio įstatymo priėmimo.*“

Kaip jau minėta šio aiškinamojo rašto 4.3.1 papunktyje, remiantis GTESĮ 8 straipsnio 21 dalies 6 punktu ir 9 straipsnio 18 dalies 4 punktu, geležinkelio įmonės (vežėjai), įgijusios bendrąjį saugos sertifikatą, ir geležinkelių infrastruktūros valdytojai, įgiję saugos leidimą, turi pranešti eismo saugos institucijai, kai parengiami esminiai jų SVS pakeitimai. Vadovaujantis Esminių geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemos pakeitimų sąrašo 1.1 papunkčiu, esminiais SVS pakeitimais laikomi pakeitimai, susiję su geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) darbuotojų, kurių funkcijos yra susijusios su sauga, kompetencijos valdymo sistema, kai trumpinama ir (ar) mažinama darbuotojų, kurių darbas tiesiogiai ar netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų bei traukinio mašinistų mokymų trukmė ir (ar) apimtis, keičiamos šių darbuotojų mokymų organizavimo priemonės ir (ar) būdai. Manytina, kad priėmus Įstatymo projektą bent vienas iš minėtųjų pakeitimų turės būti atliktas daugelio geležinkelių infrastruktūros valdytojų ir geležinkelio įmonių (vežėjų) SVS. Tad minėtieji subjektai turėtų planuoti SVS pakeitimus taip, kad per siūlomą 9 mėn. laikotarpį nuo įstatymo priėmimo eismo saugos institucija spėtų juos įvertinti (eismo saugos institucija sprendimą priima per 30 darbo dienų nuo pranešimo apie pokyčius gavimo dienos), o geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) ištaisyti trūkumus, jeigu jie būtų nustatyti.

Įstatymo projektu siūlomas 9 mėn. laikotarpis nuo įstatymo priėmimo pasirinktas atsižvelgiant į Reglamento (ES) 2023/1693 1 straipsniu papildyto reglamento 5 b straipsnio nuostatą, kad geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) pakeičia savo SVS tam, kad įgyvendintų naujas reglamento nuostatas per 9 mėn. nuo Reglamento (ES) 2023/1693 įsigaliojimo (2023 m. rugsėjo 28 d.). Vadinasi, Europos Komisijos vertinimu, geležinkelių infrastruktūros valdytojams ir geležinkelio įmonėms (vežėjams) reikalingas 9 mėn. laikotarpis pakeisti SVS.

Susisiekimo ministerijos vertinimu, 9 mėn. laikotarpis nuo įstatymo priėmimo taip pat yra pakankamas įgyvendinti Įstatymo projektu siūlomas nuostatas. Kadangi įstatymo nuostatų įsigaliojimui taikytina „dviejų įsigaliojimo datų“ taisyklė, poįstatyminiai teisės aktai turės būti priimti per 9 mėn. nuo įstatymo priėmimo⁵⁹. Be to, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio

⁵⁹ Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalimi, teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos, t. y. įstatymai turi būti priimti atitinkamai iki vasario 1 d. arba rugpjūčio 1 d. Taigi, atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo sesijų periodiškumą ir laikantis dviejų datų taisyklės, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) turėtų pakeisti eismo saugos valdymo sistemas iki datos, kai poįstatyminiai teisės aktai jau būtų pakeisti,

įmonės (vežėjai) jau yra informuoti apie planuojamus ir neišvengiamus, siekiant įgyvendinti tiesiogiai taikomus Europos Sąjungos teisės aktus, pokyčius Įstatymo projektu ir gali pradėti jiems ruoštis, nelaukdami Įstatymo įsigaliojimo dienos.

4.8.2. *Dėl fiziniams asmenims išduotų pažymėjimų galiojimo*

Įstatymo projektu siūloma numatyti, kad įsigaliojus šiam įstatymui, fiziniams asmenims išduoti fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimai ir fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimai toliau galioja ir yra laikomi lygiaverčiais ir nekeičiami iki dienos, kai jie turi būti atnaujinti. Visi fiziniai asmenys, turintys fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimus ir fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimus, šiuo metu turi teisę dirbti pavojingoje geležinkelio zonoje, išklause šiam darbui reikalingus mokymus ir išlaikę egzaminus, kaip pagrįsta šio aiškinamojo rašto 4.1.2 papunktyje.

4.8.3. *Dėl įgaliojimų egzaminavimo centrams ir teisės vykdyti mokymo centro veiklą galiojimo*

Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad, įsigaliojus Įstatymui, asmenims išduoti įgaliojimai egzaminuoti fizinius asmenis, pageidaujančius dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, ir (ar) fizinius asmenis, pageidaujančius atlikti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų funkcijas, toliau galioja ir yra laikomi lygiaverčiais ir galioja iki tol, kol šie įgaliojimai bus sustabdyti arba panaikinti, taip pat, kad asmenims suteikta teisė mokyti fizinius asmenis, kurių darbas tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, ir (ar) krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovus toliau galioja ir yra laikoma lygiaverte teisei mokyti fizinius asmenis, turinčius teisę dirbti pavojingoje geležinkelio zonoje, ir (ar) teisę vadovauti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbams, iki ši teisė bus sustabdyta arba panaikinta.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Priėmus teikiamą Įstatymo projektą ir ANK projektą, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai:

Neigiamų pasekmių korupcijos prevencijos požiūriu nenumatoma.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai:

Įstatymo projektu ir ANK projektu siūlomų pakeitimų įgyvendinimas esminės įtakos ir neigiamų pasekmių verslo sąlygoms ir jo plėtrai neturės, ūkio subjektai prisitaikymo išlaidų nepatirs.

Priėmus Įstatymo projektą, geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) turės daugiau galimybių priimti individualius sprendimus dėl savo darbuotojų, atliekančių eismo saugai užtikrinti svarbias užduotis, mokymo ir įvertinimo. Darbuotojai nebeprivalės mokytis GTESĮ 23 straipsnio nustatyta tvarka pripažintuose mokymo centruose, išlaikyti 22 straipsnio nustatyta tvarka pripažintuose egzaminavimo centruose egzaminus ir vykdyti veiklą tik įgiję fizinio asmens, kurio darbas tiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą, fizinio asmens, kurio darbas netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, pažymėjimą arba krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovo pažymėjimą. Sumažės administracinė našta, tenkanti asmenims, kurie pageidauja įsidarbinti ar dirba geležinkelio (vežėjo) ar geležinkelių infrastruktūros valdytojo įmonėse. Siūlomi pokyčiai taip pat paskatins didesnę konkurenciją tarp minėtųjų mokymo centrų ir egzaminavimo centrų, kadangi geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės

(vežėjai) galės toliau mokytis bei egzaminuoti savo darbuotojus šiuose centruose. Manytina, kad didesnė konkurencija lems dar geresnes paslaugas geležinkelių transporto rinkos dalyviams.

Tikimasi, kad įgyvendinus Įstatymo projektu siūlomus pakeitimus ilgainiui geležinkelių infrastruktūros valdytojai ir geležinkelio įmonės (vežėjai) taps sąmoningesni, sprenddami eismo saugos klausimus, Lietuvoje padidės eismo saugos kultūra ir bendras eismo saugos lygis. Aukšto eismo saugos lygio siekis yra visų geležinkelių transporto sektoriaus ūkio subjektų interesas.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios:

Priėmus Įstatymo projektą ir ANK projektą, kitų įstatymų priimti, pakeisti ar pripažinti netekusiais galios nereikės.

9. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o Įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka:

Įstatymo projektas ir ANK projektas parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projektu siūlomos patikslinti sąvokos „geležinkelių posistemis“ apibrėžtis suderinta Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka su Valstybine lietuvių kalbos komisija.

10. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus:

Įstatymo projektas ir ANK projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus.

11. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Pritarus Įstatymo projektui, iki jo įsigaliojimo datos turės būti pakeisti šie teisės aktai:

1. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2006 m. liepos 17 d. įsakymas Nr. 3-297 „Dėl Geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemų reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

2. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2007 m. sausio 11 d. įsakymas Nr. 3-07 „Dėl Kitokio nei 1435 mm ir 1520 mm pločio vėžių geležinkelių tinklų techninių reikalavimų ir geležinkelių transporto eismo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

3. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2011 m. liepos 19 d. įsakymas Nr. 3-431 „Dėl Techninių prižiūrėtojų sertifikavimo taisyklių patvirtinimo“;

4. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2015 m. kovo 6 d. įsakymas Nr. 3-88(1.5 E) „Dėl Geležinkelio statinių techninės priežiūros taisyklių patvirtinimo“;

5. Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2019 m. rugpjūčio 9 d. įsakymas Nr. 2BE-235 „Dėl Įgaliojimų egzaminuoti fizinius asmenis, pageidaujančius dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, ir (ar) fizinius asmenis, pageidaujančius atlikti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų funkcijas, išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

6. Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 22 d. įsakymas Nr. 2BE-420 „Dėl Fizinių asmenų, pageidaujančių dirbti darbą, tiesiogiai arba netiesiogiai susijusį su geležinkelių transporto eismu, žinių tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

7. Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 23 d. įsakymas Nr. 2BE-428 „Dėl Asmenų, pageidaujančių atlikti geležinkelių riedmenų, naudojamų 1520 mm pločio vėžės Lietuvos Respublikos geležinkelių tinkle, techninę priežiūrą, prašymų vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

8. Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. 2BE-435 „Dėl Esminių geležinkelių transporto eismo saugos valdymo sistemos pakeitimų sąrašo patvirtinimo“;

9. Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2021 m. sausio 12 d. įsakymas Nr. 2BE-17 „Dėl Teisės mokyti fizinius asmenis, kurių darbas tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, ir (ar) krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovus suteikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

10. Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2021 m. sausio 22 d. įsakymas Nr. 2BE-28 „Dėl Fizinių asmenų, kurių darbas tiesiogiai arba netiesiogiai susijęs su geležinkelių transporto eismu, mokymų turinio aprašo patvirtinimo“;

11. Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2021 m. sausio 27 d. įsakymas Nr. 2BE-30 „Dėl Fizinių asmenų, pageidaujančių vykdyti krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų funkcijas, žinių tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;

12. Lietuvos transporto saugos administracijos direktoriaus 2022 m. liepos 14 d. įsakymas Nr. 2BE-183 „Dėl Krovinių krovimo ir tvirtinimo vagonuose darbų vadovų mokymų turinio reikalavimų patvirtinimo“.

ANK projekto nuostatomis įgyvendinti įgyvendinamųjų teisės aktų priimti ir pakeisti nereikės.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais):

Įstatymams įgyvendinti papildomų lėšų nereikės.

13. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados:

Įstatymo projekto ir ANK projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų nebuvo gauta.

14. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis:

Įstatymo projekto reikšminiai žodžiai: „geležinkelių transportas“, „geležinkelių transporto eismo sauga“, „techninė priežiūra“, „eismo saugos institucija“, „geležinkelių riedmenys“, „traukinio mašinistų mokymo centras“, „traukinio mašinistų egzaminavimo centras“, „darbuotojai, atliekantys eismo saugai svarbias užduotis“.

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai:

Nėra.